

POSAVSKI TEDNIK

Štev. 5.

Videm-Krško, sobota, 5. februarja 1955

Leto VIII.

VELIKO ZANIMANJE ZA KOMUNE NA VSEH ZBORIH VOLIVCEV

Ne prenehajmo s pojasnjevanjem vsebine bodočih občin

V tem tednu so se začeli po vseh občinah krškega okraja zbori volivcev, na katerih razpravljajo volivci o pomenu bodočih občin — komun, o vključitvah posameznih krajev v to ali ono bodočo veliko občino in o bodočem obzavskem okraju. Dobro obiskan zbor volivcev so imeli na Kalu, v Kostanjevici, Sentjanžu, Raztezu in Lokvah, v Orešju, Stari vasi, Cerkljah, Dednji vasi, na Blatnem, na Ardu, Piršenbregu, Koprivnici, v Pečelah in Križah, v večini volivnih enotah občine Tržišče, občine Videm-Krško, občine Leskovec, v Krški vasi, Skopljah, Čatežu in drugje.

Osnovna značilnost skoraj vseh dosedanjih zborov volivcev je v izredno velikem zanimanju ljudi za vprašanja, ki jih rešujemo z ustanavljanjem naših bodočih občin. Pokazalo se je, da velik del prebivalcev dobro pozna bistvo vprašanja bodočih občin. Dogaja pa se še vedno, da se razpravljanje na zborih volivcev usmerja na stranska vprašanja, zlasti na taka, ki izvirajo iz vsakodnevne slabosti in težav na terenu in na vprašanja, ki so osebnega značaja itd.

vsebine bodočih občin

To nalaga organizacijam Socialistične zveze, da s pojasnjevanjem ne prenehajo. Povsod je treba volivcem zelo razumljivo pojasnjevati tudi našo gospodarsko politiko. Treba je razložiti dejstvo, da nismo v Jugoslaviji najprej gradili težko industrijo zaradi take ali drugačne dobre volje, temveč da smo doslej vsa leta vlagali ogromna sredstva v osnovno industrijo, hkrati pa za potrebe naše narodne obrambe zato, da smo postavili na noge in si obvarovali neodvisnost, zares svobodno domovino. To vse pa je bilo seveda silno breme za nas vse, saj smo dajali za to več kakor polovico narodnega dohodka.

Zdaj so z dosedanjimi graditvami ustvarjeni pogoji, da bodo imele komun — bodoče občine kot osnovne enote družbenega upravljanja socialistične družbe vse več in več sredstev, s katerimi bodo samostojno usmerjale nadaljnjo lokalno graditev, skrbele za socialno-zdravstveno zaščito, kulturne napredek svojih krajev itd.

Če hočemo, da bodo vse te stvari resnično pripomogle utrditi naš demokratični socialistični sistem, je treba pritegniti k aktivnemu sodelovanju čedalje širše plasti delovnih ljudi. V družbenem samoupravljanju moramo sodelovati vsi — le tako bosta uspeh in korist zajamčena. Čeprav smo že v dobri zborov volivcev, ko določeno razpravljamo o vključevanju posameznih krajev v komun — bodoče občine, s pojasnjevanjem naše celotne družbene stvarnosti ne smemo niti za hip prenehati.

Dogaja se, da prav zbori vo-

V BISTRICI OB SOTLI SO MNENJA SE VEDNO DELJENA

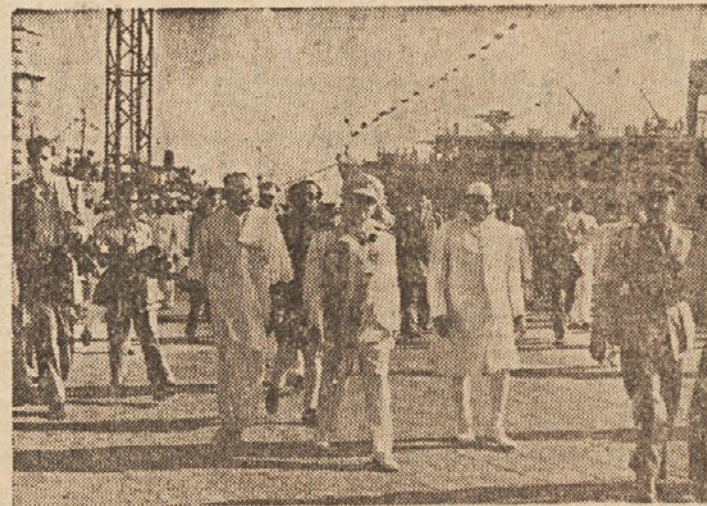
V Bistrici je bil 31. januarja sestanek, na katerem so se tovariši iz celjskega in krškega okrajnega vodstva pomenili o vprašanju Bistrice. Potem so se tovariši iz obeh okrajnih vodstev pogovorili tudi z odborniki občin in z drugimi predstavniki političnih organizacij v Bistrici. Na sestanku z odborniki

livcev pokažejo — primer iz Sentjanža, Ardra in še nekaterih krajev, — da je med ljudstvom ponekod več ali manj vprašanj o bistvu bodočih občin še nejasnih. V takih primerih je treba tembolj ljudem pojasnjevati, za kaj gre pri ustanavljanju teh novih občin naše oblasti. Ni treba vztrajati, da se zbor volivcev takoj dokončno odloči glede nove pripadnosti k bodoči občini. Treba je ljudem pomagati, da se bodo lahko odločili tako, kakor bo zanje res najboljše. Boljše je sklicati nov zbor volivcev čez nekaj dni, potem ko se volivci o vprašanju dodobra pomenijo doma in s svojo soseskino. Od prehitene odločitve ne bomo imeli nobenih koristi, škoda pa lahko velika.

so zlasti veliko govorili 3 odborniki iz Bistrice, ki pa so poleg nekaterih pametnih in poštenih dokazov navajali tudi škodljive, nestvarne in nesocialistične »dokaze« glede vključitve bistrske občine v bodočo komun. Prav ti ljudje so dodajali, da večkrat menjali svoje stališče. Zato na tem sestanku ni bilo mogoče dobiti jasne slike, kam bi se ljudje želeli končno odločiti — v Kozje ali v Brezice. Očitno je, da so mnjenja v tej občini deljena.

Zato je bilo na sestanku sklenjeno, da se aktiv v Bistrici temeljito potrudijo v pojasnjevanju vseh problemov, ki so

Maršal Tito se vrača

Z daljne, uspehov polne poti v prijateljski Indiji in Burmi se vrača maršal Tito s spremstvom te dni skozi Sueški prekop proti domovini. Daljnovidnim političnim dejanjem v New Delhiju in Rangunu bo naš predsednik priključil še sestanek z egiptovskim predsednikom Naserjem. Tudi Egipt si želi pridobiti čimveč prijateljev in zaveznikov med državami, ki uveljavljajo neodvisno politiko.

Na gornjih slikah: maršal Tito ob sprejemu v Madrasu. — Pozdrav burmanskega dekleta v Rangunu.

nastali ob vprašanju bodoče občine in da se ljudje potem odločijo.

Jasno pa mora biti — to je bilo na posvetu tudi poudarjeno — vsem, da protisocialističnim posameznikom ne bo dobro ne v tej in ne v oni komun! Ustanavljanje bodočih občin je v bistvu tudi nadaljnji korak v borbi proti vsem vidnim in skritim posameznim nasprotnikom socializma.

(Nadaljevanje na 2. strani)

7 DNI PO SVETU

Kitajsko vprašanje sili v ospredje. Napetost med Kitajsko na eni in kuomintangsko Formozo ter ZDA na drugi strani je zadnje dni postala naravnost nevarna. V Pekingju objavlja, da bodo kitajske enote kmalu zasedle obalno otočja Tačen, Kvevoj in Matsu. Tudi dan, ko bodo osvobodili Peskadorski otoki in sama Formozo, po mnenju kitajskih uradnih krogov ni več daleč.

In prav te odločne izjave so prisilile ZDA, da so dale predsedniku posebno pooblastilo, s katerimi lahko uporabi ameriške vojaške sile pri obrambi svojega zaveznika Čang Kaj Šeka in njegovega ozemlja — Formoze. Dogodki kažejo, da bodo kuomintangske enote počasi zapustile ona otočja, ki so tik ob kitajski obali. Pri tem jim bodo pomagale ameriške bojne ladje. Civiliste z otočja Tačen so že vkrkali in odpeljali na varno.

Kljub temu neprestano preti nevarnost, da se kitajske obalne bojne ladje spopadejo s kuomintangskimi ali celo z ameriškimi. To nevarnost poudarjajo tudi na Zahodu. Zato ni čudno, da iščejo pametnega izhoda iz te stiske. Ob podpori Vel. Britanije in ZDA je novozelandska vlada zahtevala od Varnostnega sveta, naj obravnava ta primer in poišče primerno rešitev. Svet se je že sestal in povabil na zasedanje tudi kitajške predstavnike. Peking do slej še ni odgovoril, ali povabil sprejme ali ne. Zato so tudi razpravo o Formozu preložili vse dolej, dokler se ne odloči.

One sile na svetu, ki se tako odločno zavzemajo za mir, pa iščejo še tudi drugih poti. Znano je, da se kitajska diplomacija rada izogiba Zdrženim narodom, ker Kitajska po krivdi ZDA in njenih prijateljev še ni članica te najvišje mednarodne organizacije. Kakor vse kaže, bi se Ču En Lai raje sešel z zainteresiranimi strankami v nekem drugem mestu, a ne v New Yorku, nekako tako, kakor svoj čas v Ženevi. Čeprav tako ravnanje kaže ugled Zdrženim narodom, lahko po menju v času, ko se še tako močno čuti razdelitev sveta na bloke, korak naprej. Tudi premirje v Indokini ni zraslo v sedežu OZN, temveč za zeleno miljo v švicarskem glavnem mestu.

Države članice tako imenovane »nacrta Colombo« (Indija, Indonezija, Pakistan, Burma in Ceylon) so na pobudo indonezijske vlade v sredo ponudile svoje dobre usluge kot posredovalce med spornimi strankami. Po njih mnenju bi se bilo najprej treba pomeniti na ožjem sestanku o tem, kako naj se lotijo posla. Ena od prvih nalog bo, da ditipljejo pulz pekinških krogov. To nalogo bodo najbrž prevzeli indijski diplomati, do katerih imajo v Pekingju — kot vse kaže — še največ zaupanja. Nekateri sodijo, da se bo te naloge lotil sam Nehru, ki je svojo deželo z nedavnim obiskom povezal s Kitajsko. Krog Zdrženih narodov tudi

(Nadaljevanje na 2. strani)

Praznik slovenske kulture in knjižna akcija

Spet smo v Prešernovem tednu in znova se spominjamo velikana slovenske napredne misli, ki je pred sto leti zapel pesem, katero so takrat razumeli le redki. Med vojno in po osvoboditvi je Prešernova pesem postala žlahtna lastnina vseh delovnih ljudi in njegov praznik se je spremenil v kulturni praznik slovenskega naroda. Prešernov teden je praznik slovenske kulture in iz

Ivan Vavpotič: FRANCE PREŠEREN

leta v leto se ob prvih februarjskih dnevih s čedalje večjim potosom oziramo na prehojeno pot, to kateri stopa naša kultura.

Letos je Prešernov teden posebej naša knjiga. Ljudska prosveta slovenije je dala pobudo za izboljšanje prosvetnega življenja pa našim podeželju z geslom: S knjižno akcijo dajmo našim knjižnicam novih knjig! Množična knjižna akcija naj pred sprejetjem Zakona o ljudskih knjižnicah dokaže pripravljenost vseh naših delovnih ljudi, da podpirajo knjižnice, da vedo, da po nam potrebnih in da jih norame razširiti in jim dati novega bivanja. Knjižna nam odkriva zakladnice človeškega duha, nam širi obzorje, pogloblja znanje in nas doiga na višjo kulturno raven.

Veliko število knjižnic po vseh naših krajih pa potrebuje pomoči. Razen nekaterih mestnih so skoraj vse manjše, podeželske knjižnice revne po številu knjig in še bolj po opremi in prostoru, kjer se nahajajo. Veliko knjižnic nima sredstev za nakup niti najzgodnejših knjig kaj šele, da bi sproti kupovalce vse, kar se dobrega in plemenitega pojavlja na našem knjižnem trgu. Kajiga, ki leži na polici knjižarice ali celo v skladu, seveda ne opravi svojega kulturnega poslanstva. In ko govorimo o splošnem, množičnem ljudskem izobraževanju, moramo pri tem nujno pomagati predvsem našim knjižnicam.

Zato se je začela knjižna akci-

ja. Naše založbe bodo v treh mesecih prodajale ljudskim knjižnicam vse knjige z znatnim popustil Vsaka knjižnica si lahko izbere knjige, ki jih potrebuje. Od naših ljudskih odborov, kmetijskih zadrug, podjetij in vseh delovnih kolektivov, društev in organizacij in skratka od vseh, ki lahko pri tem pomagajo, pričakujejo knjižnice denarno pomoč za izredni, cenen nakup najpotrebnejših knjig. Le če jim bomo vsi pomagali, bodo knjižnice v tej akciji obogatele z zakladi duha in človeškega ustvarjanja, ki ga ni moč preplačati z denarjem.

Počastimo zato Prešernov teden s pomočjo najbližji ljudski knjižnici Denar, ki ga bomo vložili v nove knjige, se nam bo bogato obrestoval! Splošna ljud-

ska izobrazba je podlaga za naš napredek — neuki, zaostali ljudje ne morejo zavestno graditi socialistične družbe! To imejmo pred očmi, ko praznujemo spomin velikana slovenskega jezika. Dokazimo s praktično pomočjo knjižnicam, da smo zares kulturni narod.

Čeprav je »knjižna akcija« zaradi finančnih omejitev z založbami vezana na prve tri mesece letošnjega leta, naj ne ostane samo pri »akciji«. Ne, pojdimo korak naprej — zavedajmo se, da mora biti v vseh naših knjižnicah vedno na razpolago denar, da bodo le-le sproti kupovalce knjige in jih nudile našim ljudem. Glejmo na knjigo drugače, kot smo učili — pokažimo, kakor kulturni odnos do knjige, ki nas bogati, izpopolnjuje in uči!

PRESENEČENJA PRED ZAKLJUČKOM

2091 novih naročnikov

Se 235 novih naročnikov smo zapisali v naše sezname zadnji teden, s tem pa smo v naši akciji pridobili doslej 2.091 novih naročnikov in dvignili naklado Posavskega tednika nad 5.700 izvodov. Iskrena hvala vsem, ki so pomagali pri razširjanju našega lista! Najboljšim sodelavcem bomo razdelili te dni nad 50 lepih knjižnih daril, nekatere pa bomo za najboljše uspehe še posebej nagradili.

Največjo vlogo so v zadnjem tednu spet pokazali Studenci

in Brestaničani. Pismonoša Jože Topolovšek iz Brestanice nam je 31. januarja pozno popoldne prinesel kar 51 novih naročnikov iz Brestanice in 8 s Senovega, predsednik in tajnik občine Studence pa sta 1. februarja zjutraj prinesla še 17 novih naročnikov od 31. jan. Sio je za prvo mesto, ki so si ga priborili občani Studenca. Na častnem drugem mestu je Brestanica, ostali so se zvrstili takole:

1. Studenec	195
2. Brestanica	192
3. Videm-Krško	149
4. Artiče	145
5. Dobova	123
6. Senovo	112
7. Sevnica	106
8. Brežice	98
9. Bizeljsko	97
10. Leskovec	93
11. Čatež	80
12. Cerklje	57
13. Sentjanž	57
14. Kostanjevica	56

15. Blanca	55
16. Podbočje	52
17. Boštanj	51
18. Tržišče	45
19. Raka	44
20. Zabukovje	43
21. Pišce	37
22. Bučja	35
23. Podsrda	31
24. Velika Dolina	30
25. Veliki Trn	28
26. Bistrica	27
27. Razne pošte LRS	48
28. Inozemstvo	5

število izvodov Posavskega tednika na občana.

Novoletno nagradno žrebanje bo na Studencu. Datum žrebanja bomo pravočasno javili. Za naročnike v Brestanici in na Studencu je naš list pripravil posebno presenečenje.

Vsem ostalim: ne prenehajmo s pridobivanjem novih naročnikov! Naj bo letošnje jubilejno leto osvoboditve tudi leto razširjanja socialističnega tiska. Potrudimo se, da bo vsaka družina redno brala vsaj enega izmed naših naprednih časnikov!

V Krškem je ustanovljena „VALVAZORJEVA TISKARNA“

Tiskarna, ki je delala v Krškem do leta 1948, bo spet pričela obratovati, čeprav v zmanjšanem obsegu. V Krškem so se že dalj časa trudili, da bi dobili sredstva za ustanovitev tiskarne, ker je tiskarna v mestu že prej uspešno poslovala in ker so se potrebe po raznih grafičnih storitvah zelo povečale. Podjetja, ustanove in zadruga večkrat le težko pridejo na vrsto s svojimi naročili pri večjih tiskarnah, kar dovolj jasno kaže, da je tako podjetje tudi pri nas potrebno. Končno je vendarle uspelo dobiti tiskarski

stroj, ki je že nekaj bil v krški tiskarni, z vsem pripadajočim strokovnim materialom. Stroj se nahaja sicer trenutno v popravilu in v preizkušnji, bo pa v naslednjih dneh že pripravljen za montažo. Pripravljeni so tudi že potrebni prostori. Zaradi tega je Ljudski odbor na seli 28. januarja med drugim sprejel odločbo za ustanovitev tiskarne.

Tiskarna bo poslovala v istih prostorih, kot je bila že nekaj, to je na Valvazorjevem nabrežju. Imenovala se bo »Valvazorjeva tiskarna«. Začetek obratovanja bo sicer bolj skromen, ker je trenutno na razpolago le en stroj, vendar bodo s časom opremo dopolnili. V tiskarni bo obratovala tudi knjigovoznica kot sestavni del podjetja.

Tako bo, čeprav v začetku majhna, tiskarna le zadostila vsaj nekaterim potrebam okolice. Podjetja, ustanove in ostali koristniki grafičnih storitev naj se zato, ko bo objavljen začetek obratovanja, obračajo na domače tiskarsko podjetje. ec

Sestanek študentov in dijakov našega okraja

14. februarja se bodo v Ljubljani sestali dijaki in študenti iz našega okraja, da bi se pogovorili o štipendijah in podražitvi hrane oz. oskrbe v internatih. Sestanka se bosta udeležila tudi zastopnika OK LMS in OLO Krško.

Dobili smo sadijske pomočnike

V dijaškem domu v Krškem je bil od 19. do 26. januarja tečaj za sadijske pomočnike, ki ga je organizirala in denarno podprla Okrajna zadruga zveza Krško.

Tečajnikov je bilo 36, vstevši 11 fantov in deklet z Zadrugnega posestva Matija Gubec iz Leskovca. Vsi so pokazali veliko zanimanje za sadijstvo in je uspeh, ki so ga pokazali tečajniki pri zaključnem izpraševanju, zadovoljiv.

Tečajniki — naši bodoči sadijski pomočniki so v teh osmih dneh zaradi neugodnega vremena poslušali le predavanja, čeprav so imeli v učnem programu tudi praktično delo kot čiščenje, škropljenje in gnojenje sadnega drevoja. Da pa vendarle ne bi ostali pri besedah in slikah, so si tečajniki pod vodstvom upravnika zadrugnega posestva Leskovec tov. Vesela ogledali nove plantaže na posestvu. V nedeljo so šli vsi tečajniki na ekskurzijo v Zagreb, kjer so si ogledali dobro urejene sadne nasade na Millerjevem bregu, popoldne pa so obiskali narodno gledališče, kjer so videli dramo Oskarja Wildeja »Pahljača gospe Windermerse«.

V sredo pri zaključni večerji je vsak tečajnik dobil nekaj knjig kot darilo, obenem pa napotke in želje, da bi svoj praktični del, ki je potreben za dosego naslova sadijski pomočnik to je delo na terenu: čiščenje, gnojenje in

škopljenje kvaletno in zadovoljivo opravil.

Namen tečaja je bil pridobiti dobrih sadijskih pomočnikov, ker — saj to je že stara resnica — sadno drevje zares kliče »na pomoč!« Upamo, da bodo propagandnemu in znanstvenemu sadnemu drevju nudili pomoč prav ti naši novi sadijski pomočniki! Mile Pleterski

Mladina bo pomagala graditi fizikalne objekte

Okrajna zveza Partizanov za okraj Krško namerava v tem letu organizirati gradnjo večjega števila fizikalnih objektov. Te dni bo sestavljen štab, v katerem bo tudi zastopnik OK LMS. Pri gradnji fizikalnih objektov bodo namreč pomagali tudi člani Ljudske mladine.

V programu je predvidena graditev letnih telovadišč v Krškem, Senovem in Sevnici, dograditev stadiona v Brezicah in gradnja igrišč v Boštanju in Podbočju.

Vremenska napoved

od 6. do 12. februarja:

Ohladiitev s pogostimi padavinami, ki bodo pozneje prešle v sneg.

NE PRENEHAJMO S POJASNJEVANJEM VSEBINE BODOČIH OBČIN

V Kostanjevici zelijo imeti svojo komuno

(Nadaljevanje s 1. strani)
Kaže, da so na zadnji seji okr. odbora SZDL oz. na posvetovanju z nekaterimi aktivisti zavzeli posamezni tovariši do vprašanja bodoče občine v Kostanjevici, napačno stališče. Verjetno je do tega prišlo zaradi dejstva, da so nekateri tovariši pripovedovali, da se posamezni predel občine Podbočje želijo priključiti bodoči brežiški občini in da se celo del Kostanjevici- ce same bolj ogreva za komuno Videm-Krško. Če pa bi za komuno v Kostanjevici ostal samo del sedanje kostanjeviške občine, bi to bilo seveda premalo.

V nedeljo in po njej so bili dobro obiskani zbori volivcev v Kostanjevici, v Prekopi, v spodnjem delu Rake in drugje. Na zborih volivcev in ostalih sestankih so se ljudje v tem predelu odločno izrazili za obstoj oz. ustanovitev bodoče kostanjeviške občine.

Take težnje tega predela lahko samo pozdravimo in pomagamo ljudem, da si ustanovijo bodočo komuno s sedežem v Kostanjevici. Seveda bi bilo po našem mnenju zelo prav, da bi se k bodoči kostanjeviški občini priključila v glavnem tudi občina Podbočje, morda še del

Leskovca, južni del Rake in morda še Zameško in nekateri okolišni naselja občine Sentjernej.

Dogodki zadnjega tedna so pokazali, da so zbori volivcev v glavnem povsod dobro pripravljani. Aktivisti in volivci prihajajo trumoma na sestanke. Povsod je veliko razpravljanje o gospodarskih vprašanjih, o potrebah, ki jih imajo posamezni kraji, o novih cestah in poteh, preskrbi z vodo, o dvigu kmetijstva itd. Skratka: živahnost, ki jo lahko zasledimo v skoraj vsaki občini, kaže da ljudje pozdravljajo ustanavljanje bodočih občin in da so pripravljeni pomagati pri dvigavanju gospodarstva svojih krajev.

Pohiteti pa morajo s političnim in ostalim delom v tistih občinah — n. pr. v Podbočju, Zabukovju in še kje, — kjer se ljudje še niso odločili, kam bi se vključili. Glede Zabukovja je sicer popolnoma jasno, da teži k bodoči sevniški občini, vendar je treba prav v tej občini pojasniti bistvo tega vprašanja, česar pa doslej niso storili.

Pred ustanovitvijo obsavskega okraja

Na zborih volivcev v krškem okraju ljudje povsod tudi razpravljajo o bodočem obsavskem okraju in o njegovem sedežu. Živahno se pomenkujejo o gospodarski moči bodočega okraja, ki nastaja z zlitem sedanjega krškega in trboveljskega okraja. Oba okraja imata bogate gospodarske možnosti in da se bodo te še bolj pokazale ob združitvi v nov obsavski okraj s sedežem v Trbovljah.

Vedeti moramo, da so v trboveljskem okraju n. pr. elektrifikacija že v celoti zaključili. Imajo razmeroma močno razvito industrijo, zlasti rudarstvo ki lahko neposredno in zelo učinkovito podpira razvoj kmetijstva v Spodnjem Posavju.

Taka stališča so močno prišla do izraza tudi na posvetovanju oz. razgovorih, ki so bili 1. februarja letos med predstavniki krškega in trboveljskega okraja v Krškem in na Bizelskem. Obe okrajni politični vodstvi sta se sporazumeli, da bodo v obeh okrajih 11. februarja seje OLO, na katerih bodo komisije za formiranje komun poročale

o dosedanjem delu. Oba okrajna ljudska odbora bosta sprejela stališči glede dosedanjih prijav in nadaljnega dela za ustanovitev bodočih občin. Oba odbora bosta hkrati izvolila tudi po nekaj predstavnikov v skupni iniciativni odbor za formiranje komun v bodočem obsavskem okraju.

Vse kaže, da bo imel novi okraj 8 komun: Zagorje, Trbovlje, Hrasnik, Radeče, Sevnica, Senovo, Videm-Krško in Brežice, medtem ko bo šla komuna Kostanjevica, kakor vse kaže, v sestav bodočega dolenskega okraja s sedežem v Novem mestu. Dolenski okraj bo nastal s spojitvijo sedanjega novomeškega in črnomeljskega okraja.

12. februarja 1955 bosta v Trbovljah skupni seji obeh okrajnih odborov SZDL in obeh okrajnih komitejev ZKS Trbovlje in Krško. Na teh sejah se bodo politični delavci obeh okrajev temeljito pogovorili o vseh problemih okoli nastajanja bodočih občin. Med drugim bosta obe organizaciji tudi izvolili iniciativna odbora za vsaklaj-

vanje vsega političnega in ostalega dela pri ustanavljanju bodočih občin na področju obeh okrajev.

V krškem okraju bodo že prihodnji teden začeli tudi s postavljanjem iniciativnih političnih odborov za ustanovitev komun.

Beseda o socialnem zavarovanju

IV.
Hranarinskih nakazil je bilo lani izdanih 4693 ali na mesec po 426. Po administrativni kontroli je bilo iz stalaža bolnikov izločenih 72 zavarovancev, od katerih so se proti izločitvi pritožili samo 4. Vseh obiskov po administrativni kontroli je bilo 356.

Za zdravljenja v bolnišnicah je zavod lani izplačal 38 milijonov in 27.421 din, od tega 45% za bolnišnico v Brežicah. V brežiški bolnišnici se je lani zdravil bolnik povprečno po 13 dni, povprečna cena oskrbnega dneva pa znaša 738 din.

Za zdravila je zavod lani izdal 12.122.684 din. Izdanih je bilo 57.432 receptov, vrednost zdravil povprečno na receptu znaša 210 din. Na mesec je bilo napisanih povprečno 5239 receptov. Izdatki za zdravila so v okraju sorazmerno zelo visoki oziroma mnogo višji, kot na pri-

mer v Celju, Ptuj in še nekaterih okrajih. Očal so lani zavarovanci dobili 796, vredna pa so malo manj kot 2 milijona dinarjev. Za vse ortopedske pripomočke pa je zavod plačal lani 2.330.205 dinarjev.

Izdatki socialnega zavarovanja so lani v primerjavi z letom 1953 zelo narasli. Do 30. novembra je okrajni zavod n. pr. izplačal v breme svojega proračuna zavarovancem skupno 119 milijonov dinarjev, republiški zavod za soc. zavarovanje pa je v istem času nakazal zavarovancem za krški okraj nekaj nad 332 milijonov dinarjev. Hkrati je v tem času okrajni zavod nakazal republiškiemu zavodu 320 milijonov dinarjev in je bil konec novembra deficiten proti republiškiemu zavodu za dobrih 12 milijonov primanjkljaj do konca leta ni bil izravnana, ker so izdatki zavoda v okraju večji od dohodkov, ki jih za socialno zdravstveno zaščito plačujejo naša podjetja in posamezniki.

Koliko in za kaj smo prejeli?

Številke, ki jih navajamo v tem poročilu, so zanimive. Kažejo namreč kako važno službo opravlja v našem družbenem življenju služba socialnega zavarovanja, na drugi strani pa so hkrati dokaz da so vsi napor našega dela zares usmerjeni v en smoter: zboljšati delovnemu človeku njegovo življenjsko raven in mu pomagati takrat, ko je pomoči najbolj potreben.

V 11 mesecih lanskega leta je bilo n. pr. v krškem okraju izplačano invalidom II. skupine 424.230 din invalidom III. skupine pa 1.088.881 din. Ostalih invalidskih pokojnin so zavarovanci dobili v znesku 5.496.852 dinarjev, starostnih pokojnin skoraj 8 milijonov dinarjev, oskrbnin pa celo 21 milijonov dinarjev. Za potne stroške ob pregledih in podobno je zavod zavarovancem plačal 4.768.774 dinarjev, za stroške ambulantnega zdravljenja pa dobrih 11 milijonov dinarjev. Za stroške zobne nege so dobili zavarovanci nekaj manj kot 9 milijonov dinarjev, stroški zdravljenja v bolnišnicah pa znašajo kar 38 milijonov dinarjev. Ostali stro-

ški zdravnikov in zdravljenj so znašali 3.213.508 din, za zdravila pa je zavod plačal nad 12 milijonov dinarjev. Ortopedskih pripomočkov so dobili zavarovanci za 2.330.305 din.

Za škropljenje sadnega drevja je zdaj pravi čas. Sadjarji, kmetovalci — pohitite, da vas ne prehitijo tople vreme!

Bralci nam pišejo

Kaj pravite k temu?

Lani, 1. novembra, sva s kolegom nastopila službo pri katastrskem uradu v Krškem, z družnima pa sva se vselila konec decembra v novo stavbo MLO. Z vsako selitvijo se pojavijo razna nepredvidena dela in stroški. Tako sta bili tudi nama potrebni za shrambo polci, kateri sva že sredi novembra naročila pri mizarskem podjetju »Bor« v Krškem.

Ko smo se že uselili, polici pa kljub številnim urgencam še nista bili gotovi, sem jo za sebe naročil pri drugem mizarju — privatniku, ki jo je izvršil v dveh dneh in zaračunal 2930 din. Čez kakih 5 dni pa jih je dostavilo še podjetje »Bor«. Kolega je je poslal v shrambo, jaz pa v klet, ker jo tudi potrebujem. Mo-

ji polici sta približno enaki z razliko, da ima prva eno desko več (stranico), dimenzije pa so iste. Razlika v ceni pa je ogromna. Pri »Boru« namreč stane polica 6158 din. Ko »va« reklamiral račun in zahtevala, da se ta detajlira, nama je »poročila« službojoča uradnica, da stane les (0,162 kubnih metrov) 4.662,50 din, delo pa 1495 din. Les so torej zaračunali po 28.800 din! Dele — pooblanje in lepljenje 6 desk ter 4 moralo pa te tudi precej visoko zaračunano!

Nerazumljivo mi je, kako mora biti taka razlika v ceni in zato se mi zdi potrebno, da opozorim merodajne faktorje, da poslovanje pri »Boru« malo pregledajo.

Janez Breskvar

Na prei — na potrebnije!

V eni izmed zadnjih številk Posavskega tednika smo čitali, kako Brežice napredujejo, kar nas Brežičane še posebno veseli. Zanimiva je maketa nove tržnice, ki bo moderno urejena, saj sedanjí trg pač ne ustreza več svo-

jemu namenu, posebno ob sobotah.

Najprej pa bi moral poskrbeti in naspelit cesto, ki pelje od Zakola do novega dela Brežic. Pri Pogelški se kar ne da več priti mimo in si moramo pešci utirati pot po njivi, kar gotovo lastniku ni všeč.

Cesta, ki pelje iz naselja na tržnico, je res v obupnem stanju in je podobna kolovozni poti. Vrtno ograje ob cesti, ki so postale žrtev voznikov, leže razmetane in tako kvarijo sliko mesta.

O graditvi javnega strnišča se že dalj časa govori, pa kaže, da bo ostalo vse le pri obljubah. Ljudje, ki prihajajo po opravkih v Brežice zaman sprašujejo po njem. Zato ni čudno, od kod nesnaga v stranskih ulicah, ki kvari ugled mesta. Mislimo, da je bolje, da se najprej uredijo prvi načrti, potem pa se šele snujejo drugi.

cim-

ZDNI PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani)
menijo, da bi posredniško vlogo lahko prevzel glavni tajnik OZN. Ko je pred tedni obiskal ču Fa Laja zaradi zaprtih ameriških letalcev, se je s pekinškimi predstavniki domenil, da v bodoče ne bodo več pretrgali medsebojnih stikov.

Položaj v formoški morski oazi je zares kritičen, zato ne smemo izgubljati časa. Predsednik Eisenhower je na zadnji tiskovni konferenci jasno povedal, da nameravajo ZDA z zadnjimi ukrepi na vsak način preprečiti invazijo na Formozo in da se pri tem ne bodo šali. Več kot verjetno je, da se Kitajska sedaj ne bo spuščala v odkrit spopad z ameriški silami. Bolje je, da še počaka, dokler se tudi uradni ameriški krogi ne bodo odrekli sovražne gonje proti pekinškemu režimu in pridobitvam kitajske revolucije. Resnica je, da niti ZDA ne želijo ne odrekajo Kitajski pravice do Formoze in Peshadorskih otokov, toda združitev z državomati po njihovem mnenju in sedaj še ne pride v poštev. Zelo verjetno je, da tudi Varnostni svet za sedaj ne bo mogel izreči pravično sodbo o Formosi, če bo to vprašanje sploh našel.

Miroljubne sile v svetu upajo, da bo tudi ta velika grožnja na daljnem Vzhodu ostala le — revarnost brez večjih posledic za mir v tem delu sveta in za mednarodni mir sploh.

Sejmi in tržni dnevi v Brežicah

Za leto 1955 so določeni v Brežicah sledeči sejmi in tržni dnevi: ŽIVINSKI SEJMI: 14. februarja, 5. maja, 13. junija, 10. avgusta, 7. novembra in 19. decembra 1955.

SVINJSKI SEJMI so vsako soboto. V slučaju praznika na ta dan se sejmi vrše v petek. TRŽNI DNEVI na mestni tržnici so vsak dan.

KOMUNALNA UPRAVA
BREŽICE

Stara navada — ali kaj drugega?

V poslovalnici štev. 2 kmetijske zadruge v Krškem sem zahtevala 10 kg salame in 5 žemelj. Dobila sem blago, plačala pa bi naj za to 128 din. Toliko je namreč prodajalka zahtevala. Sele potem, ko sem jo vprašala, koliko stane salama, mi je odgovorila, da se je podražila in da stane 48 din. Prišla sem k temu 30 din za 5 žemelj, nakar je prodajalka pristavila:

»Ah, saj res! Plačala sem ji nato zahtevanih 78 din. Kaj pa, če se o naglici stranka ne spomni in ne preračuna kupljenega blaga? Kdo bi v tem slučaju spraviš v žep 50 din?

Vprašujem pred krško javnostjo: gre res zgolj za enkratno pomoč — ali za stare »štacunarške« navade posameznikov, ki se nikakor ne morejo znebiti nekdanjih trgovskih manir? Kritika na račun nepoštenih prodajalcev v posameznih trgov nah, ki jo lahko vedno znova zasledimo v razgovorih gospodinj in drugih državljanov, torej le ni tako neumestna oz. brez osnov!

Čudno je tudi, da je prodajal- na štev. 2 med poslovnim časom večkrat zaprta, dostikrat samo za nekaj minut. Več reda in trgovske solidnosti tej poslovalnici ne bi škodovalo! Z. G.

Tit Dobrišek: KAJ SEM VIDEL V MAKEDONIJI?

(Nadaljevanje)

Slično kot ostali okrajji ima tudi Strumica svojo drevesnico in trsnico, kateri je okraj dal lani 9 milijonov, letos pa celo 18 milijonov dinarjev dotacije. Drevesnica je bila ustanovljena pred nekaj leti in leži na močvirnem področju, ki pa ni kislo. V drevesnici vzgajajo sadike sadnega drevja in cepljenke. Največ je bilo v drevesnici, marelic, katere cepijo na lasten divjak. Kot pri nas, tudi tukaj trpe starejše marelice na kapi, to je da se v poletju čez noč posušijo, ovonejo. V drevesnici vzgajajo tudi sadike murv, ki tukaj služijo za svilopreko, katero goje v strumiskem in djevdjeljskem okolišu. Dveletne sadike breskev in marelic prodajajo po 60 din.

Nasadili so še večje površine z mladimi matičnjaki, največ sorte rupestris do Lot.

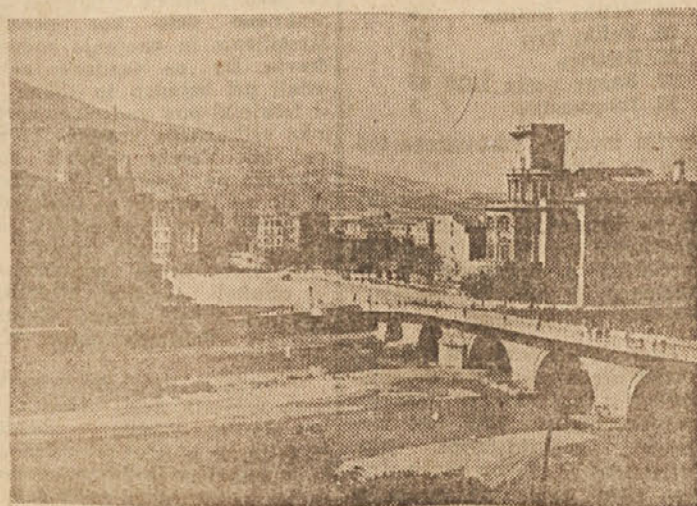
Pri drevesnici je tudi rajonska postaja za zaščito rastlin v Strumici, ki ima zelo lep laboratorij s škodljivci, tehtnicami itd. K tej postaji je priključena tudi meteorološka postaja. —

živino med kmete z regresom okraja. Mleko prodaja postaja po 35 din liter. Živino z regresom dajejo v glavnem kmetom ljubiteljem živine, ki so dobri rejci.

VALANDOVO

je domovina zelo lepe trsne sorte namiznega grozdja, valandovskega rdečega drenka.

Najprej smo si ogledali stanico

Pogled na Skopje — sp. edaj stari kamniti most

za obće vočarstvo. Osnovana je bila leta 1952. Ima 15 ha zemljišč in zraven drevesnice in lepega vinograda še lepe poskusne nasade breskev, marelic, smokve, kakijev in oljk. Padavin je tukaj že več kot v Strumici, in sicer 650 do 750 mm letno. Maksum padavin je v novembru. Srednja letna toplota znaša 16 stopinj Celzija, v poletju 30 do 36 stopinj, minimum se pa suče od 6 do 9 stopinj Celzija pod

ničlo. Da je klima izredno mila, nam pove dejstvo, da tukaj včasih že 19. januarja cvete mandelj, navadno pa v začetku februarja. V okolici se najdejo po sto let stare oljke (masline).

Kot leguminozo seje postaja za izboljšanje zemlje kikiriki, ki zraven tega daje po hektaru 15 do 20 q pridelka. Kikiriki vsebuje okrog 50% olja, sušenega pa posebno ljubijo otroci kot lesnike. Prodajajo ga po 200 din za 1 kg.

Kakiji, ki imajo v okolici Gorice le pičlih 10% sladkorja, dosežejo tukaj 15 do 18% sladkorja skoraj več, kot pri nas grozdje.

Enoletne sadike marelic, ki so bile izredno lepe, visoke 150 do 180 cm, prodajajo po 60 din.

Pri postaji je večji starejši nasad vinske trte, in to največ Valandovskega rdečega drenka in pa sorte Afus Ali, torej samo namizne sorte. Sajeno je 3x3 m trta od trte, višina vzgoje je pa 2 m na odrini. Na ar je 150 do 200 kg grozdja, to je 150 do 200 stotov grozdja na hektar. Nasad je star 18 let in je bil krasno obložen, tako da ga je bilo krasota gledati. Grozdje je bilo izredno veliko in popolnoma zdravo. Z njim so nam tudi postregli in smo ga pozobali dobra dva za-

boja, tako da smo se ga že kar naveličali.

Nedaleč od postaje je Vihovjug sezidalo sodobno vinsko klet z vsemi predelovalnimi stroji. Klet je sezidana po sistemu kleti v našem Kopru samo da je nekoliko manjša. Klet je sedaj začela sedeti lastne vohograde in jih bo zasadila okrog 600 ha, tako da bodo z lastnim pridelkom napojili klet. Sedaj odkupujejo grozdje od kmetov. Največ imajo sorte plovitke, ki doseže 13 do 15% alkohola, toda samo 3 do 4 promile kislone, kar je premalo. Kislino izvišujejo z dodatkom jaborida na 6 promil. Vrenje opravijo s 5 čistimi vinskimi kvasnicami. Cisterne so brez steklene obloke in jih ovinijo z vlakno kislino.

DJEVDJELIJA

V Djevdjeliju smo prišli ob 13.30, kjer smo imeli kosilo. Na jedilniku je kljub majemu kraju bilo šest vrst jedi, ehko si si jih po želji naročili. Kosilo je bilo okusno, obilno in po zmerjeni ceni. V tem oziru smo bili boljše postreženi, kot je po to primer v naših manjših mestih, kjer mislijo da ti izkazujejo mlkost, če ti dajo kosilo.

(Nadaljevanje sledi)

NOVICE IN DOPISE iz naših krajev

To n ono iz Sevnice

LJUDSKA UNIVERZA sevnice Svobode je priredila prejšnji teden predavanje o pomenu obseka maršala Tita v Indiji in Burmi. Predaval je urednik Posavskega tednika v mali dvorani gasilskega doma. Predavatelj je v nazornih, vsakomur razumljivih besedah opisal celoten politični položaj v svetu in ogromen pomen potovanja maršala Tita v prijateljski azijski deželi, s čimer je naša želja za sožitjem ponovno dokazana. Podobnih zanimivih predavanj si v Sevnici še želimo!

POSLOPIJE ŽELEZNIŠKE postaje, ki je bilo vsa leta nazaj predmet najrazličnejših kritik, bo v kratkem pod streho. Dolgo smo čakali, zdaj pa bomo le dobili poslopje, ki bo v ponos Sevnici. Upamo, da bo stavba poleti že služila svojemu namenu.

Da ne bo prepozno!

Organ tržne inšpekcije je te dni pregledal poslovanje trgovine kmetijske zadruge Zabukovje. Pri pregledu je ugotovil, da je poslovodja Jože Gros dodajal kremo za čevlje po 540 namesto po 500 dinarjev za ducaat, smirkov papir po 35 namesto po 30 din za kos, poper po 3800 namesto po 3700 din za kilogram itd. Več kosov blaga ni bilo označenih s cenami. Poslovodja je tudi uporabljal uteži, ki so bile označene z »X« in so torej neuporabne. Poslovodja je prevzel trgovino šele pred nekaj dnevi. Zanj torej ne velja pregovor: Vsaka nova metla lepo pometa... To in pa izkušnje iz preteklosti nalagajo upravnemu odboru, da bolj pogosto nadzira poslovanje v trgovini, kajti po toči bo prepozno zviniti.

Kakšna gostišča imamo v občini Videm-Krško

Organ higijenske službe je skupaj s tržnim inšpektorjem pred kratkim pregledal vsa gostišča v občini Videm-Krško. Pri pregledu je ugotovil različne higijenske pomanjkljivosti. Najbolj kritično stanje je našel v gostišču KZ Krško, kjer je našel neprimerno kmarce, nečisto dvorišče, onesnažena stranišča itd. V omarih je našel razne stvari (osebno perilo itd.), ki spadajo vse drugam kot pa v prostor, kjer so shranjeni prehranbeni artikli. Poslovodja, ki ne posveča tem stvarim nobene pozornosti, se bo moral zagovarjati pred sodnikom za prekrške.

Podobne pomanjkljivosti so ob pregledu ugotovili tudi v ostalih gostiščih. V gostišču pri Ko-

SEVNIŠKI GASILCI v teh zimskih dneh prav marljivo delajo na kulturnoprosvetnem področju. Pevski zbor redno vadi, za bodoče koncerte, orkester pa se prav tako pripravlja za razne nastope. Dela se je oprjel tudi dram ki odsek, ki je bil na običnem zboru grajan zaradi lanske nedelavnosti.

Skoda, da imamo v Sevnici dva velika odra, ki pa sta največkrat zapuščena in prazna. V Sevnici je dovolj sposobnih ljudi, ki bi rad igrali, le povezati bi jih bilo treba v dober igralski kolektiv. Pričakujemo, da bo to storila Svoboda.

NOVICE IZ KRMELJA

V nedeljo popoldne je bila v domu Svobode uprizoritev Goldonjeve veselice »Pri veseli krmarici«. Igra je režiral inženir Burnik. Predstava je dosegla velik uspeh. Režiser kot nosilec ene izmed večjih vlog in tovarišča Kampjutova kot Mirandolina sta osvojila na prvi mah v o publiko, ki je zasedla dvorano do zadnjega kotička. Tudi ostale vloge so bile večinoma manj dobro zaigrane. Prvo dejanje je bilo medlo, vendar se je pozneje popravilo in stopnjevalo. Posrečeno so bile maske in kostumi, dobra pa je bila tudi razsvetljava. Prav bi bilo, da se igra še ponovi in z njo gostuje v drugih krajih.

A. R.

Priprave za ustanovitev bodoče brežške občine

V Brežicah se resno pripravljajo na ustanovitev komune. LOMO je imel sejo, na kateri so določili zbor volivcev. Tako je bil v petek zbor volivcev za mesto Brežice, danes bo pri Černetu v Zakutu za vasi Zakot, Bukošek in Trnje, v nedeljo pa v gasilskem domu v Brežici za vasi Lenart, G. Lenart, Brežina, Černec in Čundrovec. Med prebivalstvom vlada izredno zanimanje za ustanovitev velike občine in računajo, da bodo zbori volivcev dobro obiskani.

POPRAVILO ULIC IN POTI. Zaradi letošnjega deževja in zredno mile zime so ulice in pota v predmestju zaradi blata neprehodne. Da bi se ti važni dohodi v mesto uredili, so pričeli s temeljitim popraviljem. Čistijo odvodne järke, čistijo pa nastipajo z gramozom. Z ureditvijo teh dohodov bo odpadlo upravičeno negotovanje pešcev in voznikov. Tudi glavno asfaltirano cesto bodo pričeli redno prati.

močanju je vladal splošen nered. Izmed državnih gostišč je to v higijenskem pogledu najslabše gostišče. Največji red je vladal v restavraciji (bivša kavarna), kjer so se nameščenci v zadnjem času zelo potrudili za urejenost lokala. Splošnemu pregledu bodo sledili tudi ustrezni ukrepi. Tako stanje ne sme več dolgo trajati. Čas je že, da bodo tudi krška gostišča postala kulturna in solidna, saj so za to dani vsi pogoji. Osebe v gostiščih naj se zaveda, da morajo biti lokali na higijenski višini. Vsak gost z zadovoljstvom zaužije naročeno le če vladata v gostišču čistoča in red.

P. F.

Še nekaj o mladinskem seminarju

V prejšnji številki Posavskega tednika je bilo objavljeno poročilo o pomenu seminarja za mladinske voditelje. V tem članku bi rad spregovoril nekaj o udeležencih seminarja in predavateljih.

34 osnovnih organizacij Ljudske mladine in občinskih komitejev je poslalo na seminar 21 predsednikov in 12 sekretarjev aktivov, 3 predsednike, 2 sekretarja in 10 članov občinskih komitejev ter 2 člana OK. Od 50 udeležencev seminarja jih je bilo 13 s popolno srednjo šolo, 29 s nepopolno srednjo (gimnazija in razne strokovne šole) in 8 z osnovno šolo. Povprečna starost udeležencev je znašala 20 let in 7 mesecev. Poklic udeležencev seminarja: 10 prosvetnih delavcev, 16 kvalificiranih delavcev, 9 kmetov, 9 nameščenec, 2 dijaka, 2 vajenca in 2 visoko kvalificirana delavca (tehnik). V NOB so sodelovali trije udeleženci seminarja. Vsi mladinski voditelji so tudi člani raznih množičnih organizacij in društev.

Seminar je v vsakem pogledu uspel. Čeprav so se ga udeležili razmeroma mladi ljudje, je vladalo za predavanja veliko zanimanje. Mladi ljudje so pokazali, da znajo biti resni in da so polni volje in predanosti mladinski organizaciji.

V treh ciklusih je bilo 12 predavanj, predelali smo osnovne zakonitosti družbenega razvoja (2) socialistični pokret v svetu, ljudska demokratična revolucija in graditev socializma pri nas, družbeni plan za leto 1955 komune in soc. demokracija vloga Ljudske mladine itd. Predavali so tovariši: Franc Kolari, Tone Zupančič, Tone Gošnik, Stane Krajnc in Slavko Zule. Kakor že rečeno, je vladalo za vsa predavanja veliko zanimanje. Udeleženci seminarja so v diskusiji postavili več kot 90 vprašanj. Zanimive so bile tudi razprave po večerji, ki so razglabljale slehernega mladina. Raz-

prave jo vodil vodja tečaja, na postavljen vprašanja pa so odgovarjali mladinci sami. Za veselje so skrbeli udeleženci seminarja, ki so imeli harmonikaša Toneta Klenovška iz Blance. V nedeljo so šli tudi v Zagreb, kjer so si ogledali Wildovo dramo »Pahljaja lady Windermere«. Zaključek seminarja so seveda proslavili s prijetno zabavo.

prave jo vodil vodja tečaja, na postavljen vprašanja pa so odgovarjali mladinci sami. Za veselje so skrbeli udeleženci seminarja, ki so imeli harmonikaša Toneta Klenovška iz Blance. V nedeljo so šli tudi v Zagreb, kjer so si ogledali Wildovo dramo »Pahljaja lady Windermere«. Zaključek seminarja so seveda proslavili s prijetno zabavo.

Vodovod za mesto Videm-Krško d. br. bodo gradili v sklopu programa tako zv. skupinskega vodovoda. Ta vodovod bo dobival vodo iz Bohorja in bo preskrboval z vodo Senovo, Brežnico, celo mesto Videm-Krško in bo kasneje še podaljšano do Leskovca ter morda še do drugih krajev na Krškem p. Vseled tega je gradnja za mesto Videm-Krško desni breg vezana na program gradnje skupinskega vodovoda.

Jasno je, da so priprave za tako gradnjo obsežnejše, ker se morajo upoštevati vsi tisti čimnitelji, ki vplivajo na gradnjo skupinskega vodovoda z ozi-

mlado gasilsko društvo Velika vas je imelo pred kratkim občni zbor, na katerem so razpravljali o delu v preteklem letu in nalogah za bodoče. Glavne misli v poročilu predsednika društva tov. Mustarja so se nanašale na veliko in požrtvovalno delo pri gradnji gasilskega doma. S pomočjo vseh članov, ki so pomagali z delom, vožnjami, darovanjem raznega materiala, predvsem lesa, je zidovje pod streho. Dosedanja vrednost doma je 700.000 din od tega prostovoljnih del nad 200.000 din. Vsa lastna denarna sredstva in prispevek Oskrbe gasilske zveze Krško 50.000 din so porabljeni. Za nadaljevalna dela pa pričakujemo pomoč ustanov, katerih dolžnost je podpirati gasilstvo, to široko in koristno organizacijo.

Društvo je v preteklem letu uspešno delovalo. Požarov ni bilo, kar je tudi zasluga članov, ki so odstranili vsako možnost, ki bi lahko povzročila požar.

Imajo ročno brizgalno — pomajnikljivo orodje, ki pa ga bodo letos izpopolnili. Želja vseh je čimprej dograditi dom in na-

Z BIZELJSKEGA PISEJO

V ZADRUŽNEM DOMU je v zadnjem času zelo živahno. Poleg gospodinskega kuharskega tečaja so se razgibali tudi člani KUD, ki so preteklo nedeljo uprizorili veseligr »Vozel«. Igralci so se trudili in s veliko prizadevali, da je igra prav dobro uspela. Gledalci so jih razveselili s številnim obiskom, saj je bila dvorana polno zasedena. Tako je bilo obojestransko zadovoljstvo. S to igro želijo obiskati tudi sosednjo Distro in Klanec na Hrvaškem.

GASILSKO DRUŠTVO je imelo preteklo nedeljo letni občni zbor. V letu 1954 so postavili nov dom, ki so ga zgradili na temeljih starega gasilskega doma. Odbor je razpravljal o uspehih in pomanjkljivostih v preteklem letu in si zadal nove naloge.

LOVSKA DRUŽINA Bizeljsko vabi ljubitelje dobre volje na svoj lovski večer, ki bo v soboto, 5. februarja, v Zadržnem domu na Bizeljskem.

in sodobna trgovina čevljev »BO-ROVO«. S tem bodo Brežice dobile tri specialne trgovine z čevlji in sorodnim blagom, tako da bo izbira zadovoljiva in verjetno zaradi konkurence tudi cena obutve ugodnejša. Že imena trdk PEKO in BOROVO, katerih izdelki slovijo, nas utirajo v pričeanju, da bodo potrošniki lahko zadovoljni. Tudi lokal OBUTEV (Ljudske potrošnje) so lepo uredili.

SKUD LOJZE KOŠAK KOSTANJEVICA NA KRKI vabi k čimvečji udeležbi na prireditvah v

TEDNU KULTURE

ki ga bomo praznovali od sobote, 5. februarja do nedelje, 13. februarja 1955 z naslednjim sporedom:

Sobota, 5. februarja 1955

Ob 19,30: Uvodna beseda
France Prešeren: Gazele
Film: Ljubezen je lepa

Nedelja, 6. februarja 1955

Ob 7,30: Ljudska univerza: Beseda o Prešernu in kulturnem prazniku slovenskega naroda. Predava pesnik Severin Sali.

Ob 9,00: Otvoritev razstave starožitnosti mesta Kostanjevice in okolice

Ob 15,00: Pavel Gollja: Princesa in pastirček
Ob 19,30: France Prešeren: Gazele
Film: Ljubezen je lepa

Četrtek, 10. februarja 1955

Ob 13,00: Film: Sree (Zaključena predstava za mladino)
Ob 19,30: France Prešeren: Ljubezenski soneti
Film: Sree

Sobota, 12. februarja 1955

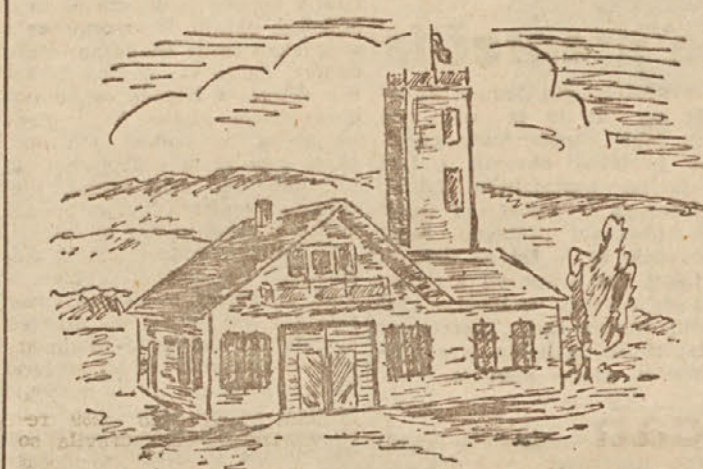
Ob 19,30: France Prešeren: Lenora
Film: V viharju

Nedelja, 13. februarja 1955

Ob 10,00: Otvoritev Citalnice
Ob 15,00: Neiztrohnjeno sree (Slavosna akademija)
Ob 19,30: France Prešeren: Lenora
Film: V viharju
Sklep.

Vse udeležence prireditve v Tednu kulture opozarjamo, da bodo vsi prostori dobro ogrevani. Razstava bo odprta obe nedelji ves dan, med tednom pa po potrebi, oz. vsako popoldne od 14. do 16. uri. Vstopnine ni, pobiralj pa bomo prostovoljne prispevke, da tako vsaj nekoliko prispevamo k režijskim stroškom, medtem ko bo za kino predstave vstopnina zelo znižana.

Nov gasilski dom PGD Velika vas

to nakup motorne brizgalne. Vse je precejšnja, temveč od pomoči, to pa ni odvisno le od volje, ki jo upravičeno pričakujejo.

Pismo z zdravstvenega tečaja deklet v Kostanjevici

Povsod v naši deželi se dekleta izobražujejo, da so kos nalogam v mirnem, še bolj pa v vojnem času. Tako smo tudi v Kostanjevici na Krki začele lani 1. novembra zdravstveno-prosvetni tečaj, ki ga z veseljem obiskuje 31 deklet.

Pouk imamo vsak torek in petek popoldne po štiri ure. Poučujeta nas učiteljica Stana Gajšek in dr. Jože Križnič. Slišale smo že mnogo poučnega in zanimivega, kar nam bo v življenju koristilo. Zdaj vemo, kako je sestavljeno človeško telo, kaj so nalezljive bolezni, kakšna mora bi-

ti osebna snaga, red in higiena v stanovanju in v naši okolici, poučile smo se o pomenu hrane, o prebavlili in prebavi, o vitaminih, pa tudi o prvi pomoči in negi bolnika smo zvedele marsikaj zanimivega. Kramljale smo med drugim še o lepem vedenju in podobnem. Ne smete pa misliti, da je to že vse. Tečaj ima spored, ki ga bomo predelale v dveh letih, zato je naš načrt še velik.

Bile smo z zdravnikom tudi na terenu. Ogledale smo si higijensko in nehijska stranišča, gnojšišča in vodnjake. Ogledale smo si, kakšna so legla nalezljivih bolezni. Obiskalo nas je tudi zastopstvo okr. odbora Rdečega križa.

si, kakšna so legla nalezljivih bolezni. Obiskalo nas je tudi zastopstvo okr. odbora Rdečega križa.

Mladinke smo za skrb, ki nam jo posveča država, zares hvaležne našemu vodstvu. Taki tečaji so za dekleta bodoče žene, matere in gospodinje zelo pomembni. Da se bomo vsaj delno odolžile za skrb Rdečemu križu, ki take tečaje vodi in v glavnem podpira, se moramo vse mladinke vključiti v redne vrste Rdečega križa in ga vstopovod podpirati po svojih močeh!

Naj živi mladi rod!
Minka Kus
tečajnica zdravstveno-prosvetnega tečaja RK

Vodovod za Krško

bomo letos po desetletnih načrtih in polstoletnih željah le položili

rom, da bo vodovod za mesto Videm-Krško. Gradnja tega dela je omogočila skupinskega vodovoda. Da pa sploh lahko gradimo ta del, pa je potrebno, da je program odobren za celoten vodovod. Ravno tu je še nekaj težav in je od odobritve tega programa pravzaprav odvisen pričetek

Prvi vagon cevi je že v Krškem

No, tudi te težave v pripravi bodo zelo verjetno kmalu uspešno prebrodene. Razen navedenih težav je za gradnjo vse ostalo že pripravljeno. Material je mestna občina že zagotovila ter so že sklenjene pogodbe za nabavo potrebnih vodovodnih cev, hidrantov itd. Sama tega materiala bo potrebno preko 140 ton, to je kar celih 14 vagonov. Ta material bo stal približno 23 milijonov dinarjev. Od tega je 1 vagon brezinskih cev, ki je prispel in so že vskladiščene. Za črpanje bo potrebno vgraditi v vodnjake »Celuloze« posebne črpalne naprave, ki bodo stale okoli dva milijona dinarjev. Da bo vodovodno omrežje stalno pod primernim pritiskom je predviden rezervoar, katerega bodo po predvi-

Potrebna bo pomoč nas vseh!

Navedeni stroški predstavljajo skoraj samo materialne stroške za izgradnjo. Stroški same graditve sploh niso navedeni. Verjetno bi znašali po približnih cenah 10 do 12 milijonov dinarjev. Za ta znesek pa bi se stroški zmanjšali, če bo prebivalstvo sodelovalo pri izvajanju gradbenih del. Pripravljeni smo, da bo vsak prebivalec mesta vsestransko sodeloval pri teh delih, bodisi s prostovoljnimi delom ali pa z vožnjami, ker bo tako tudi vsak sam pomagal pri uresničitvi večdesetletne želje, da se zgradi prepotrben vodovod.

Pomoč prebivalstva pa se tudi pričakuje iz razloga, ker bo nemogoče da bi se v celoti lahko zbrala tako velika sredstva, kot bodo potrebna za ta dela. S pomočjo vsega prebivalstva bi se stroški gradnje ki so že tako veliki, le nekoliko zmanjšali. To pomoč upravičeno pričakujemo, saj je to veliko delo namenjeno izključno v korist prebivalstva našega mesta.

Anton Avsec

V duševni zmedenosti je napravil samomor

V soboto, 22. januarja, si je v duševni zmedenosti vzel življenje rudar Alojz Radič iz Senovega Omenjenj. Je bil znan kot marljiv delavec, vendar je dan, dva pred nesrečno smrtjo neopravičeno izostal z dela. Natančen vzrok njegove smrti ni znan, prav tako pa tudi ne, kako je izvršil samomor. Smatrajo, da je pod vplivom položil ekenlozivni patron, katerega je z vžgalno vrvice sprožil, pri čemer mu je razneslo glavo. Rudarji Senovega so nesrečnemu tovarišu priredili lep pogreb.

Za desetletnico narodne osvoboditve: knjige Prešernove družbe v vsako hišo!

Pionirska nagradna križanka

Dragi pionirji! Vaši tovariši iz Artiča ki so se pri zbiranju novih naročnikov za Posavski tednik prav pridno postavili, so v zadnji številki želeli, da bi jim s križankami večkrat postregli. Hitro smo sestavili tole nagradno križanko — in kar svinčnike v roke, pa preizkusite svoje znanje. Malo težka bo, le verjemite! Za težje odgovore vprašajte za svet vaše

odrasle tovariše, očeta ali mamo — na vsa vprašanja vsi sami ne boste morda mogli pravilno odgovoriti. No, ko pa boste s križanko prišli do kraja, nam pošljite rešitev Križanko lahko izrežete, ali pa samo na list papirja napišete odgovor. Zadnji čas za rešitve je 15. februar, 1955. Petim izžrebancem bomo nato razdelili naslednje nagrade:

1. nagrada: 500 dinarjev, 2. do 5. nagrada: lepe knjige. V levi spodnji kot kuverte napišite: Nagradna križanka. Da boste prihranili na poštadini, lahko pošljete več rešitev v skupni kuverti! Obilo sreče — pa na šolo nikar ne pozabite, seveda! Pozdravlja vas urednik Posavskega tednika

Vodoravno: 1. običaj, šega; 6. čitatelj; 11. najmanjši delec materije; 12. izvor; 14. solske omeje; 15. rodovina, taborniška enota; 16. ravna, stopnje; 18. slovenski skladatelj (Oskar); 19. znak za prvo aluminij; 20. oženjen; 22. znak za prvo nikelj; 23. kazalni zaimmek; 24. kratice Edvarda Karmela; 26. organska tekočina; 28. točke; 30. diplomatsko pismo, glasbeni pojem; 31. ime pesnika Zupantiča; 32. reka v Afriki; 33. lesen oboj, viteški spremljevalec; 34. danes zjutraj; 35. sad s trdo lupino; 37. predog; 38. znak za prvo lantan; 39. kratica za ljudski odbor; 41. zdravilo proti glavobolu; 47. po-

vratno osebni zaimek; 48. ime pesnika Grudna; 50. visok moški pevski glas; 51. stročnica; 52. nekateri; 54. struja; 55. ne-rabljeni; 56. preplahi, klci k orožju; 57. prebivalec glavnega mesta Grčije.

Navpično: 1. prirodni; 2. koralni otok; 3. vojaška in taborniška enota; 4. znak za prvo američki; 5. Ober; 6. otok v Jadranskem morju; 7. 100 kvadratnih metrov; 8. zmrznjena tekočina; 9. glavni števniki; 10. nevojaški, neuniformiran, živčevje; 11. možko ime; 16. kratka za republiški odbor, grška črka; 17. nikalnica; 20. ohrome-ljost, razkroj, vrsta bolezni (tuj-ka); 21. nezadosten, pomanj-kljiv; 23. vrstica pri loku (dvo-jina); 25. glasbilo s strunami; 27. 1000 kg; 29. vrhna plast, ki čuva telo pred poškodbami (mno-žina); 34. kotlina, nižina med gorami; 35. hleb; 40. vogal; 42. kratka za starejši; 43. prepevati, glavni števniki; 44. starinski vez-nik; 45. del telesa; 46. znak za prvo iridij; 47. nočne ptice; 49. desni pritok Volge; 51. de-narno nakazilo; 53. isto kot 46. navpično; 55. nikalnica.

V Leskovcu so razpravljali o v ključitvi v bodočo občino

Zadnja seja občinskega ljud-skega odbora v Leskovcu, ki je bila prejšnjo soboto, je potekala zelo živahno. V glavnem so raz-pravljali o izvedbi zborov voliv-cov, na katerih naj bi državljani povedali svoje mnenje o vklju-čitvi v bodočo velike občine in o bodočem okraju. Iz razpravljanja se je lahko čutila enodušna težnja odbora, da se vsa občina Lesko-vec vključi v bodočo veliko ob-čino Videm-Krško. Tudi glede vključitve v bodočo Obzavski okraj s sedežem v Trbovljah so bili odborniki zelo enotni. Pre-cej so se zanimali tudi za bodočo vaške odbore, ki naj bi reševali niz drobnih, vendar važnih ko-munalnih in ostalih problemov. Tudi za krajevno pisarno so se zelo zanimali in so bili nekateri mnenja, da naj bi ta ostala kar v Leskovcu, nekateri pa so izra-zili mišljenje, da bi bilo potrebno to stvar še bolj proučiti. Poseb-no zastopniki iz območja Velike-ga Podloga so izrazili željo tam-kajšnega prebivalstva, da bi imeli krajevno pisarno, če je le mogoče nekje bliže.

Zadnje besede bodo seveda po-vedali voljci na zborih. Če bodo tudi voljcem na zborih vse stvari v zvezi z ustanavljanjem velikih občin dobro pojasnjene,

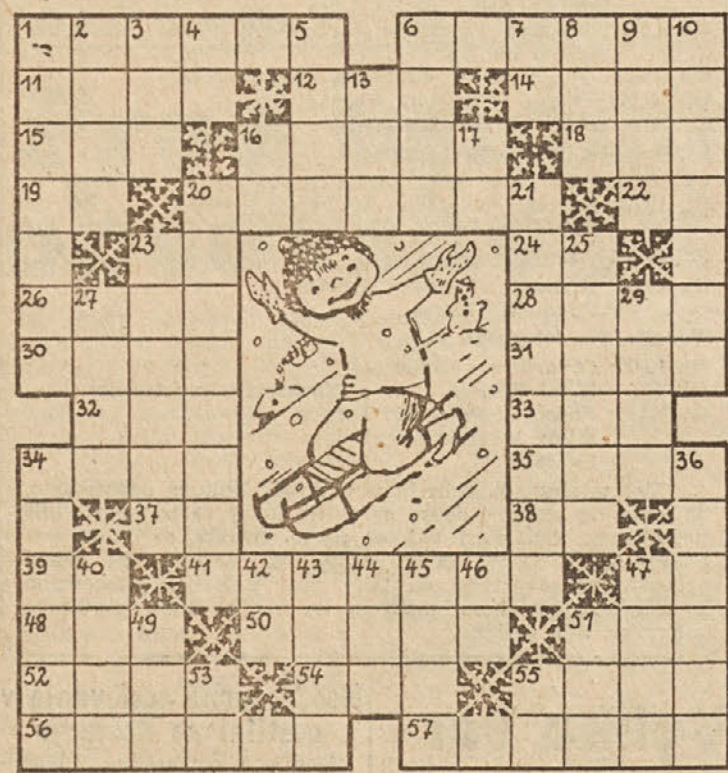
bodo prav lahko tudi različna mnenja glede organizacijskih oblik (to je vaških odborov in se-dežev krajevne pisarne) le nave-zadnje enotna.

SMUČARSKI TEČAJ NA LISCI

Tudi letos je bil na Lisci okraj-ni vaditeljski smučarski tečaj, katerega namen je bil vzgojiti čim več društvenih vaditeljev smučarjev za vadbo pionirjev. Udeležba je bila zadovoljiva, saj so vsa društva Partizan okraja Krško poslala na tečaj zastopni-ke, katerih je bilo skupno 19.

Tečaj bi bil prav gotovo še boljši, ako ne bi sredi tedna nastopila odjuga, ki je preprečila predelavo celotnega programa. Vodstvo tečaja je vendar uspelo predelati program tako daleč, da bodo lahko vaditelji prišli z vadbo takoj, ko bodo vremenske okoliščine to dopuščale.

Ob koncu tečaja so polagali tečajniki izpite, ki so zajemali predelano snov iz praktičnega in teoretičnega pouka. Ocene tečaj-nikov so bile povprečno prav dobre. Organizacija tečaja je bila dobra, zato tudi uspehi na terenu niso bili izostali. S. M.

Hudo nesrečo sta preprečila

V noči od 13. na 14. januar je veter podrl staro topolovo drevo na desni strani železniške proge med postajama Libna in Videm-Krško. Drevo je pri tem zgrmelo na progo tako, da je bil promet ovrnan na obeh ti-rih. Pri tem so bile potrgane tudi vse telefonske žice in je bilo sporazumevanje nemogoče. To je prvi opazil Franc Zorko, delavec pri gradnji tovarne »Roto Videm«, ki se je prav te-

daj vračal z dela domov. Zave-dajoč se, da bi ta ovira na progi lahko imela hude posledice, je takoj obvestil o tem čuvaju na postajališču Libna. Medtem pa je prišel tod mimo tudi progovni delavec Jožef Pribovšek, ki je šel na delo in je takoj drevo spravil s proge. Oba sta s svojo vestnostjo pre-prečila morda hudo nesrečo na železnici in zaslužila vse pri-znanje in javno pohvalo. b.

Iz brežiške porodnišnice

Od 10. do 24. januarja 1955 so v porodnišnici rodile: Ana Martini, Vitnja vas — dečka; Marija Jurman, Mrtvice — dečka; Kristina Deržič, Veliki Obrež — dečka; Jožeta Trampuš, Bukovje — deklenco; Ste-fanija Zavišek, Selo — deklenco; Anica Slivšek, Gornji Obrež — deklenco; Ljudmila Zorko, Dole-nja vas — deklenco; Ljudmila

Bizjak, Okič — deklenco; Jožeta Brevc, Kostanjevica — deklenco; Ivanka Brili, Sotelsko — dečka; Marija Dvoršak, Brežice — dečka; Tereziya Mežič, Mali Pod-log — deklenco; Marija Novšak, Log — dečka; Zora Bogovič, Prosnec — deklenco; Marija Ivanjšek, Arnovo selo — deklenco; Rozalija Trpin, Bresta-nica — dečka; Angela Bukovin-ski, Gaberje — dečka.

V PRAVI ČAS

— Oh, draga Marjanca, samo za hipce nekaj mož, ko so uvi-deli, da se čestitala. Moj mož mi je po-vedal o povišici plače, ki jo je dobil tvoj mož.

Od 24. jan. 1955 do 31. jan. 1955 so v porodnišnici naše bol-nice rodile: Roza Cvetko, Pir-šenbreg — deklenco; Greta Omer-zo, Sromlje — dečka; Pepca Omerzo, Dolenja vas — dečka; Avgusta Cetin, Mostec — dečka; Reziha Gerjevič, Sela — dečka; Nada Krošelj, Slogonsko — dečka; Pepca Hervol, Bukovšek — dečka; Marija Kozinec, Orešje — dečka; Rozika Vučajnik, Miha-lovec — deklenco; Antonija Ci-zelj, Piršenbreg — deklenco; Ne-žika Sumej, Venšče — dečka; Olga Baškovič, Krška vas — dečka; Neuzeta Bahtičević, Brežice — dečka; Angela Blat-nik, Vrh — dečka; Anica Novo-selo, Brežina — dečka; Urška Per, Zgornja Sušica — deklenco. Čestitamo!

NOVO ODPRTI FOTOGRAFSKI LOKAL

se priporoča za vsa notranja in zunanja slikanja, povečave in amaterska dela.

Najhitreje vam izdelamo fotografije za osebne izkaznice.

Obiščite nas in se prepričajte o solidnem delu ter zmernih cenah!

FOTO SONJA KRŠKO

Objave in oglasi

Gledališče LOJZE KOŠAK Kostanjevica

Nedelja, 6. februarja 1955: Pa-vel Golia: Princesa in pa-stirček. (Predstava v počasti-tev Prešernovega tedna. Vstop prost).

Nedelja, 13. februarja 1955: Ne-iztrohnjeno srce. (Slavnostna akademija. V spored je vklju-čeno tudi II. dejanje Visoke pesni Ilke Vaštetove.

KINO

Brežice predvaja od 4. do 6. fe-bruarja ameriški film: »Lju-bezen na bojišču«. F. N. 50 in 2.

od 7. do 8. februarja danski film: »Se ni prepoznal«. Mla-dini izpod 16 let vstop ni do-voljen.

od 9. do 10. februarja amer- film »Moulin Rouge« samo dva dni, predstavi ob 5. in 7. uri.

Krško predvaja 9. februarja ob 19. uri in 10. februarja ob 17. in 19. uri angl. film »Smeh v rajcu«.

12. in 13. februarja francoski film: »Sovražnik države št. 1«

Sevnica predvaja od 5. do 6. fe-bruarja ameriški film: »Naj-boljša leta našega življenja«.

Kostanjevica predvaja 6. febr. revijski barvni film »Ljube-zen je lep«.

Brestanica predvaja 9. in 10. februarja ameriški film »Tri prepevane zgodbe«.

11. do 13. februarja ameriško barvno risanko »Ostržeka«.

MALI OGLASI

MALO POSESTVO PRODAJ v občini Brestanica. Hiša pri-pravna za upokojenca ali obrtnika, zemlje je 165 arov. Franc Robek, mizar, Zdole 9.

ZAKONSKI PAR VZAME STA-REJŠE LJUDI s hišo in ne-kaj zemlje v dosmrtno oskr-bo. Ponudbe poslati na upra-vo lista pod »Mirno življe-nje — 100«.

PRODAM NJIVO v Starem gra-du, primerno za stavbišče. — Vprašajte pri Glogovski Jan-zezu v Artičah.

SKORAJ NOVO PREPROGO (5x4 m) PRODAM. Naslov v upravi lista.

PRODAM POSESTVO s hišo in gospodarskim poslopjem. Na-slov v upravi lista.

PRODAM VINOGRAD 32 arov po ugodni ceni na Libni pri Vidnu. Naslov v upravi li-sta.

ESPERANTA se hitro naučite iz dopisnim tečajem. Prvo lekti-jo pošlje proti priložitvi 50 din Zveza esperantistov Slove-nije Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Ne pozabite: male oglase in objave v Posavskem tedniku bere vsak teden nad 10.000 lju-di — zato ima vsak mali oglaš takojšen uspeh. Redni naročni-ki Posavskega tednika imajo pri vseh malih oglaših 50-odstotni popust!

Komunalna uprava Brežice

sprejme v službo samostojnega kvalificiranega monterja-vodo-instalaterja za mestni vodovod. Prednost imajo kandidati z mojstrskim izpitom, oziroma prosilci, ki posedujejo nekaj orodja.

Nastop službe takoj ali po do-govoru. Plača po dogovoru. Po-nudbe je poslati Komunalni upravi v Brežicah z navedbo kvalifikacije, življenjepis in ostale dokumentacije.

KRONIKA NESREČ

Jožeta Bogoviča, 28 letnega kmečkega sina iz Raven, je 23. januarja 1955, nekdo iz zasede napadel in mu prizadejal poškodb na glavi in desnji nogi.

Franca Pajtljerja, 27 letnega delavca iz Anž, je 23. jan. 1955 prav tako nekdo iz zasede na-padel in mu prizadejal poškodb z nožem na glavi in prsih.

Josipo Podvoršek, 58 letno go-spodinjno iz Kraljevca, je 28. ja-nuarja 1955 udaril mož s kolcem po glavi in levi nogi in ji zlo-mil nogo.

Julka Radovanič, 58 letna gospodinja iz Bregane, je 26. ja-nuarja 1955 tako nesrečno pa-dla, da si je zlomila desno no-go.

OBJAVA LJUDSKE UNIVERZE VIDEM-KRŠKO

Ljudska univerza Videm-Krško prireja večerne tečaje iz slovenščine, nemščine, angle-ščine in stenografije. Tečaji bo-do trajali najbrž tri me-sece. Tisti, ki se za te predmete resno zanimajo in bi tečaj redno obiskovali, naj se prijavijo do vključno 15. februarja 1955. Pri-jave sprejema vsak dan od 7. do 15. ure vratar tovarne celu-loze in papirja na Vidmu.

Ljudska univerza Videm-Krško

Pojdite po svetu!

Mladi general Napoleon Bona-parte je na svojem zmagovitem vojnem pohodu po severni Italiji prišel v neko mesto, kjer ga je tamonjske cerkveno zastopstvo prosilo, zaščitite za dvanajst apo-stolov, znamenitost njihovega svetega hrama.

»Ali so apostoli leseni?«, se je zanimal revolucionarni general.

»Kje neki Srebrni so. Pravo čisto srebro!« so hoteli zatrjevati duhovni.

»O, potem se moram pa zares zavzeti zanje!«, se je prešerno zamejal. »Kako je že rekel uč-nik? Pojdite po svetu! Kajne? Pomagal bom vašim apostolom, da izvrše svoje poslanstvo!«

In romali so srebrni laški apo-stoli v pariško kovnico denarja in v njem širom po svetu.

Pri zdravniku

— Pridi Ivanček, in mi po-kaži jezik!
— Tega pa že ne, lahko bi me natepli.

V razburjenju

— Počakaj, smrkvavec, ti bom že pregnal ta smeh!
— Saj se vendar ne smejem tebi, strček!
— Tako, tako, potem pa bi rad vedel, kaj je tu še smeš-nega...

30 ANTON INGOLIC: SONČNA REBER

Lokomotiva pa je puščala paro in je le počasi vlekla svoj to-vor. Proti jutru je omagala. Po-pravljali so jo vse dopoldne, a toliko, da se je premikala in spet se je ustavila. Obstali so sredi prostranih žitnih polj, ki so dozorevala, lačni, žejni, brez po-moči...

»Moramo poiskati kakšno vas,« je sklenilo nekaj mož, ko so uvi-deli, da se morajo pripraviti na daljšo čakanje. »Pravijo, da so Madžari z nami.«

Sele čez dolgo so se vrnili — praznih rok.

»Najlepša žitna polja imajo, pa se nam niso upali dati niti hle-bca kruha,« krepelci in celo s puškami so nas prepodili, skopuh!

Fantje so bili iznajdljivejši. V daljavi so zagledali visoka dre-vesa. Novakov Nace iz Krške va-si je dejal, da so murve. Nemudoma so se odpravili proti njim. Res, bile so murve, polne kot dren. Najedli so se jih in jih še prinesli polne klobuke in čepce. Dva dni so živeli samo od murv. Več otrok je zbolelo, tudi

Tinček. Sestmesečna deklica v Osojnkovem vagonu pa je umrla. Tik preden so spet krenili dalje, sta jo oče in mati, ki sta se šele pred kratkim poročila, po-ložila v izpraznjeno pleteno ko-šaro in jo pokopala sredi zoreče pšenice, nedaleč od železniškega tira.

Osojnik je noč in dan bedel nad Tinčkom, šele ko mu je od-leglo, je imel oči tudi zato, kar se je dogajalo zunaj vagona; te-daj pa so se že bližali Zagrebu.

In zdaj bodo vsak čas na do-mačih tleh!

Oja,
zmiraj vesel, vesel,
oja,
dokler na svetl' živel,
oja,
zmiraj bom vince pil,
oja,
dokler bom živ...

Klopcah... Vse bo še dobro, vse. »Glejte dobovsko cerkev!« se je razlegalo od vseh strani. »Doma smol!«

Med vzklkanjem je vlak pri-peljal na prvo slovensko postajo; izstopilo je pet, šest družin in že je odpeljal dalje. Mnogi so že videli svoje njive in travnike, streho svoje hiše, hišo samo.

»Pozdravljeni, ljubljena doma-ča hiša, pozdravljeni!«

V Brežicah je z Osojnikom iz-stopilo spet nekaj družin, ostali pa so se med petjem in vzklkan-jem odpeljali dalje proti Krškemu.

»Otroci!« je Osojnik zajecjal, ko je stopil iz vagona. »Otroci, zdaj pa smo zares doma!« Od slabosti in ginjenosti je klecnil na kolena. »Doma... doma...« je zajecal še tiše, sklonil glavo k tlom in se šele čez čas trudoma spravil na noge. Hotel je sprego-voriti nekaj velikega, veselega, a držalo ga je za grlo, pa tudi srce mu je stiskal tesen oklep.

»Otroci pojdmoo, pojdmoo!« je dahnli komaj slišno, zgrabil Li-ziko, ki si je vzela Tnčka v na-ročje, in Anico ter krenil z njima proti izhodu.

»Od kod ste?« jih je pred po-stajo ustavil mlad človek z bel-im trakom na rokavu.

»Počakajte, prišli bodo vozovi, ne morete tako daleč peš in še z otroki.

Morali so počakati.

Vozovi so prišli šele v mraku. Osojnika je z otroki naložil Pivec z Bukovca nad Staro vasjo. Čeprav sta se z Osojnikom pred leti dobro poznala, sta se zdaj dolgo merila.

»Osojnik? Ti si Osojnik? In to so Lojzovi otroci?« je prvi za-klical Pivec, ki je bil bolj maj-hen, nekot čoktat, zdaj pa ozek in šibek človek. Se enkrat je segel starcu v roko. »Pozdravljen, Osojnik, pozdravljen!«

»Si že doma, Pivec?« se je za-čudil in razveselil Osojnik.

»Imaš že konje, voz...?«

»Imel sem srečo. Ze marca so nas prestavili na Češko, takoj po zlomu smo sedli na vlak in se odpeljali. Postoril sem že, kar so razbojniki zamudili. Kakšno sem našel! Človek bi se zjokal, ako bi niso gnojili, tri leta so samo ropali... Kje pa je Lojzova žena?« se je Pivec nenadoma do-mislil.

»Mat!« bode prišli za nami, v bolnišnici so,« je povedala Lizka, ker se Osojnik ni takoj oglašil.

Pivec je pogledal Osojniku v oči, potem pa povesil pogled, zavzdihnil in udaril po konjih. »Gremo, gremo!«

V počasnem drncu so konji tekli po samotni cesti, na vsaki strani katere so se širile puste gmajne, ki pa so bile Osojniku ljubše od rodovitnih nemških polj. Nekaj časa so molčali, po-tem pa je Pivec začel pripovedo-vati, kako in kaj je našel doma, v vasi, v sošednjih vaseh. Osoj-nik ga je pozorno poslušal; ena-komerno drdranje voza in pojoči glas drobnega starca pa sta naj-prej uspavala Tinčka, potem pa še Anico in Liziko.

»Kaj so napravili z nami in kaj so napravili z našo zemljo?« je govoril Pivec, zlovoljno in jezo mahal z bičem mimo konj. »Dve, tri leta bo treba dobro gnojiti in globoko orati, da bo spet rodila kakor prej. Trite sploh niso rezali, se leto, pa bi jo bili popol-noma uničili. Gozdove so razred-čili, hleve pa izpraznili. Pustil sem par konj, osem glav živine, tri prašiče pa prasico z devetimi praci, kur, rac, gosi in pur pa je bilo polno dvorišče, in kaj sem našel? Tri oskubene kokoši. Te konje, vojaške konje, sem vlovil onstran Sotle. Kašča je bila ena-inštiridesetega polna, klet in shramba tudi in reje je bilo več kot dovolj, zdaj pa je vse prazno. Se posodo in pohištvo so odvekli, nekaj Nemci, nekaj pa ti, ki so ostali s te in one strani Sotle.

Huje, kot bi pogorel. Moja stara se je brdsko razjokala, ko je sto-pila v hišo. Pobli bi jih kot pse, samo če bi mi prišli v roke. Pra-vijo, da niso ušli; vsi, precej so jih postrelili z nemško in usta-ško vojsko vred. Prav so storili!«

Osojnik je drhtel od pričako-vanja. Vzmemrjen se je oziral po nehu, kdaj se bo pokazala luna, kajti zvezde so bile drobne in tako visoko, da se ni vide-o nikamor.

»Se bolj hudičovo so napravili to zimo ob Sotli in po bregovih nad reko,« je Pivec govoril dalje. »Staro vas so porušili do tal in napeljali tri vrste bodoče žice od ceste do Sotle. Ne vem, kam bo-do šli ljudje, ko se bodo vrnili. Tudi po hribih so podrli nekaj hiš. Mislili so, da se bodo tu ob-držali, pa so se pošteno urezali.«

»Si čul kaj o Lojzu?« je Osoj-nik nenadoma segel v Pivčovo pripovedovanje.

Pivec se ni dal motiti, nadalje-val je, kakor da mora najprej iz-liti svoj žolč.

Konec prihodnjik.

SENOVO *nekdanj in danes*

OB 9. FEBRUARJU — PRAZNIKU OBČINE SENOVO

Zgodovina Senovega je tesno povezana z razvojem premogovnika, če že ne z njegovimi prvimi začetki, pa vsaj z njegovim naglim razvojem po drugi svetovni vojni. Toda tudi prvi začetki obratovanja v Srobotnem leta 1819, ki se morajo jemati bolj kot preiskovalna dela kot pa redno obratovanje, so v znatni meri razgibali to skromno vasi v takratni skoro nepomembni dolinici severovzhodno od Save.

Prvi rudarji v Srobotnem so bili tuji, kakor seveda tudi lastniki premogovnika. Z leti so se jim pričeli pridruževati tudi domačini s Senovega in še iz drugih vasi v okolici, čeprav pogosto na nevoljo staršev-kmetov, ki so takrat gledali na rudarjenje kot na nekaj umazanega, če že ne manjvrednega. Toda denar je bil mikavna stvar že takrat in mladi ljudje so ga šli skat pač tja, kjer so ga najprej dosegli.

Tedanjim Senovčanom pa se je z rudnikom v Srobotnem odprl še drugi vir dohodkov. Premog, ki

so ga takrat ročno sejali v Srobotnem, je bilo treba kupcem razvažati na razne strani, proti Sevnici, Krškem in Brežicam, nekaj pa ga je šlo tudi do Save v Brestanici, kjer so ga natovali na ladje in splovljali do Zagreba. Za kmete je nastopila prava doba prevoznitva. Po soteski od Srobotnega in dolini so pokali biči voznikov, ki jih je spremljalo ropotanje polno naloženih »trug« premoga, namenjenih na vse strani. V dolino je prišel, čeprav po malem, vendar je kapljati denar, ki ga tiste čase ni bilo zlahka dobiti. Rudarji in kmetje so se spoznavali čedalje bolj, sožitje med njimi je postajalo znošljivejšo.

Čas pa je tekel svojo pot. Domačini so polagoma prevzemali mesta tujcev in leta 1859 ko je rudnik pričel obratovati, tudi na Reštanju, so delali v jami le še domačini, ki so se pričeli rudarskega dela in ga dobrega obvladali. Ni še tako dolgo, morda dobrih dvajset let, odkar so pomirli zadnji veterani, ki so se teh časov še spominjali.

Srobotno — Reštanj — Zakov...

V večjem obsegu pa takratni rudnik ni obratoval in moralo je preteči pol stoletja, da se je v tem pogledu mogel zaznamovati bistvenejši napredek. Smotnejše so pričeli delati v rudniku šele leta 1904, ko je podjetje kupila Trboveljska premogokopna družba. Ta je jame v Srobotnem opustila, tembolj pa je pričela preiskovati jame na Reštanju, zlasti v letu 1908. Dvanajst let kasneje, leta 1920, so pričeli tudi preiskavo sloja v Zakovu, ki tvori zvezo s Srobotno dolino. Leta 1921 sta bila sloja na Reštanju in v Zakovu naposled zadostno odprta, da so mogli misliti na večje investicije.

Tako se je pravi razmah rudnika začel šele po prvi svetovni vojni. Čas je dozorel naglo je pričel nastajati rudnik večjega pomena. Kot enega izmed prvih objektov so pričeli graditi ozkotirno železnico od Senovega do nakladališča v Brestanici s predoroma. Ta železnica naj bi hkrati služila za prevoz potrebnega gradbenega materiala za nova obratna poslopja in rudarske naselbine. Zgradbe so se pričele naglo dvigati iz tal. Na

Senovem se je začelo razvijati čisto svojstveno življenje. Po dolini je mrgolelo barak in zasilnih bivališč za delavce. Razne gradbene družbe so privedle v kraj ljudi vseh vrst in narodnosti. In vse to je hotelo po zamudi med vojno živeti dvojno in trojno.

V letih 1919 do 1923 je bila zgrajena separacija, nakladališča, pa upravne in stanovanjske zgradbe, ki naj bi nudile streho rudarjem, ki so začeli prihajati od drugod. V tem času je bila zgrajena tudi žičnica, ki je prevzela ves prevoz premoga takratne reštanske jame in dnevnega kopa, kjer so kopali premog parni bagerji in ga do sipin odvažale parne lokomotive po etažah. To je trajalo do leta 1928, dokler dnevni kop ni bil docela izčrpan.

Razumljivo je, da je skromna vasica Senovo pričela dobivati novo lice in sčasoma tudi utonila v novem okolju. Z vedno večjim številom rudarjev so prihajali v kraj tudi obrtniki in trgovci in se tu naseljevali. Rudnik je napredoval.

Senovo v letih kapitalističnega izkoriščanja in kriz

Kakor se je razvijal kraj in je z naglimi koraki napredovalo podjetje, tako je tudi res, da takratni lastniki niso imeli smisla ne volje, da bi poskrbeli tudi za komunalne potrebe kraja, ki so rastle v sorazmerju s porastom prebivalstva. Tako niso upoštevali niti rastočega števila otrok in dejstva, da so imeli ti otroci učilnice v baraki in da je nova šola ena najnujnejših potreb kraja. Šele po hudih bojih in prizadevanjih posameznikov je leta 1929 zraslo šolsko poslopje, ki je odgovarjalo perspektivam razvijajočega se Senovega.

Leta 1929 je rudnik dosegel tudi svojo najvišjo predvojno proizvodnjo. Leto zatem se je vključila v obrat nova, moderna pridobitev: pnevmatična naprava za zasipavanje jamskih prostorov, takrat edina v vsej Srednji Evropi. Ta tehnična novost je zbudila poleg pristnega občudovanja tudi mnogo negotovanja. Preočito

je namreč bilo, da ta pridobitev ni pomenila niti trohno olajšanja rudarjem pri njihovem delu, temveč se je zadovoljivo kazala le pri dobičku podjetja. Neštetim rudarjem pa je vzela zaslužek, kruh.

Toda tudi drugače je uvedba te moderne naprave skoro točno sovpadla z žalostnim poglavjem senovskih in slovenskih rudarjev na sploh. 16. marca 1932 je bilo odpuščenih tri četrtnine delavcev. Začela so se leta najbolj ponižujoče borbe, borbe za kruh. Zmanjkalo je dela. Rudarjem je vsak hip lebdela pred očmi bežeda zloglasnega pomena: krizal. Delo je bilo oropano časti in dostojanstva. Kljub redukcijam je število delavnikov v rudniku padlo čedalje bolj, dokler ni padlo na deset, a tudi devet delovnih dni na mesec.

Zalostno je bilo tedaj na Senovem. Od vseh prej zaposlenih rudarjev jih je v delu ostalo sa-

mo 141, drugi, odpuščeni, so se raztepli na vse strani. Obrtniki so začeli zapuščati kraj, ki jim ni mogel dati ničesar več in je dobival vsak dan bolj puščobno podobo.

Tako je bilo vse do leta 1936, ko so se začele razmere nekoliko popravljati. Leta, ki so sledila, pa

kljub rastočemu zaposlovanju ljudi in dvigajoči se produkciji niso pomenila boljših dni. Le prezgodaj se je pokazalo, da so bila ta leta znanilci druge velike vojne. Malo še, in vojni požar je vzplamenel tudi na naših mejah. 12. aprila 1941 je bilo Senovo zasedeno od sovražnika.

Ob drugem praznovanju 9. februarja

VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠEGA PODROČJA IN VSEM SENOVSKIM OBČANOM ISKRENO ČESTITAM OB DRUGEM PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA, TRAJNO VAŽNEMU ZGODOVINSKEMU DOGODKU IZ LET NARODNOOSVOBODILNE BORBE. HKRATI ŽELIM, DA VSI TUDI V BODOČE ZASTAVIMO VSE NASE MOČI ZA ŠE USPEŠNEJŠO NADALJNO GRADITEV SOCIALISTIČNE SKUPNOSTI.

PREDSEDNIK
OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA
SENOVO:
KAREL ŠTERBAN

Na Bohorju so zapokale partizanske puške

Že prvi meseci okupacije so pokazali, da gre sovražniku le za brezobzirno izkoriščanje premogovega sloja. Kmalu je pričel z vso silo pritiskati na storilnost rudarjev, obenem pa jim je hotel

presorjiti in ventilatorji. Vse do osvoboditve Nemci niso mogli prenesti posledic tega silovitega napada, zlasti še zato ne, ker so po tem dogodku začeli rudarji vse česče odhajati v partizane, dokler niso v jeseni 1944 začeli množično zapuščati rudnik in se

Pogled na Senovo — v ozadju nova rudarska stanovanjska kolonija

vbiti v glavo tudi svojega duha. V tem pa je tudi, že začutil njihov odpor in kmalu so pričeli romati v zapore in internacije najbolj zavedni delavci, od katerih marsikdo ni čakal osvoboditve.

Toda ostreje ko je žvižgal sovražnikov bič, hitreje je rasel odpor naših ljudi. V jeseni 1941 je dalo Senovo svojo prvo partizansko četo. Na Bohorju so zapokale puške in niso utihnile vse do osvoboditve. Mnogo Senovčanov je obležalo po hostah, prva senovska četa je padla skoro vsa, toda odpor je rasel. Storitve v rudniku so padale, vrstile so se sabotaže. Prihod junaške XIV. divizije in njen napad v noči od 9. na 10. februar 1944 je okupatorjevim prizadevanjem po izkoriščanju rudnika napravil konec. Zgorela je separacija, onemogočena je bila izvaževalna naprava v Zakovu, onesposobljeni kom-

vključevati v narodno-osvobodilno vojsko. Vajeti so čedale hitreje polzele iz okupatorjevih rok.

S svobodo so prišla leta graditve

Trenutki osvoboditve so bili na Senovem veličastni, saj so bili plod nestrpnega pričakovanja tega dogodka. Še so ogrožale kraj ustaške bande, ki so se hotele umikati preko Bohorja, toda minili.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Dom bodoče senovske občine

Že dolgo vrsto let smo na Senovem vsi občutili, da nam je potrebno primerno, sodobno poslopje za urade ljudske oblasti in za prostore številnih organizacij in društev. Zdaj, ob drugem praznovanju občinskega praznika, tak dom odpiramo in predajamo v uporabo. Pobudnik za graditev doma v današnji obliki je predsednik občinskega ljudskega odbora Senovo tov. Karel Šterban. Nesebično se je trudil, da je dom, ki je ponos naše občine, zrastel tako hitro. Izdatno pomoč nam je nudil tudi okrajni ljudski odbor Krško, ki je prav tako razumel potrebe senovskih delovnih ljudi.

Ob otvoritvi občinskega doma — upravnega poslopja bodoče velike senovske občine — velja pripomniti, da je to eden izmed najlepših podobnih domov v naši ožji domovini. Navzlic raznim tehničnim oviram so dela hitro napredovala. Veličastna zunanjost in praktična notranjost stavbe, njena sodobna arhitektonska izgradnja in okusna oprema so bili doseženi s sorazmerno nizkimi sredstvi, ker je investitor z graditelji vred varčeval pri materialu in vožnjah.

V domu bodo našle prostor vse pisarne sedanjega občinskega ljudskega odbora, prav tako pa se je vanj prestavila tudi že

Spored slovesnosti

ob drugem praznovanju občinskega praznika na Senovem

Torek, 8. februarja 1955:

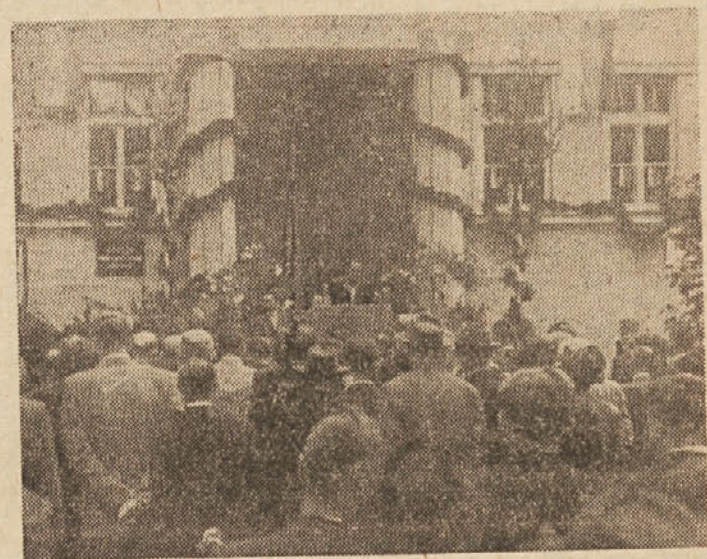
Ob 19. uri v šolski dvorani slavnostna akademija, posvečena občinskemu prazniku občine Senovo. Na sporedu slavnostni govor, recitacije, pevske in godbene točke ter enodejanka: »VSAKOMUR SVOJE«.

Sreda, 9. februarja 1955:

Ob 7. uri budnica delavske godbe na pihala.
Ob 9. uri slavnostni govor o pomenu občinskega praznika in zaključnih delih na občinskem domu (proslava bo v šolski dvorani).
Ob 10. uri slavnostna otvoritev novega občinskega doma, združena z ogledom doma.
Ob 12. uri slavnostno kosilo za goste.
Ob 13. uri šahovski turnir Svobode v pevski sobi v šoli na Senovem.
Ob 16. uri ponovitev Kujundžičeve drame »Slepci« v šolski dvorani na Senovem.

Po končanih prireditvah v dopoldanskih urah bo organizirano ljudsko veselje. — Dan občinskega praznika proslavljajo vsi rudarji in vsa podjetja v občini. Rudarji bodo namesto tega dneva normalno obratovali z vsemi tretjinami 13. februarja 1955.

Senovski rudarji so zborovali

Rudnik je prišel končno v upravljanje delavcev. Prevzem podjetja pred upravnim poslopjem 3. septembra 1950

Mimulo nedeljo je bil v Senovem redni letni občni zbor sindikalne podružnice rudarjev. Obilna udeležba izbranih delegatov je dokazala vso važnost, ki jo delavstvo posveča sindikalnemu zborovanju. Zborovanje je poteklo v duhu praznovanja desete obletnice obstoja jugoslovanskih sindikatov, kar je podčrtal v referatu tajnik podružnice Alojz Večko.

Iz referata o izvršenih nalogah sindikalne podružnice se je lahko ugotovilo precejšen napredek v delovanju podružnice, še prav posebno pa je viden uspeh

v pridobivanju članstva, saj je le nekaj osamljenih primerov med delavci, ki še niso člani sindikata. Skoraj 99% vsega zaposlenega delavstva rudnika pa je včlanjeno v sindikalno organizacijo.

V novi upravni in nadzorni odbor so tudi to pot izbrani izkušeni sindikalni funkcionarji, ki so že v dosedanjem delu pokazali lepe uspehe.

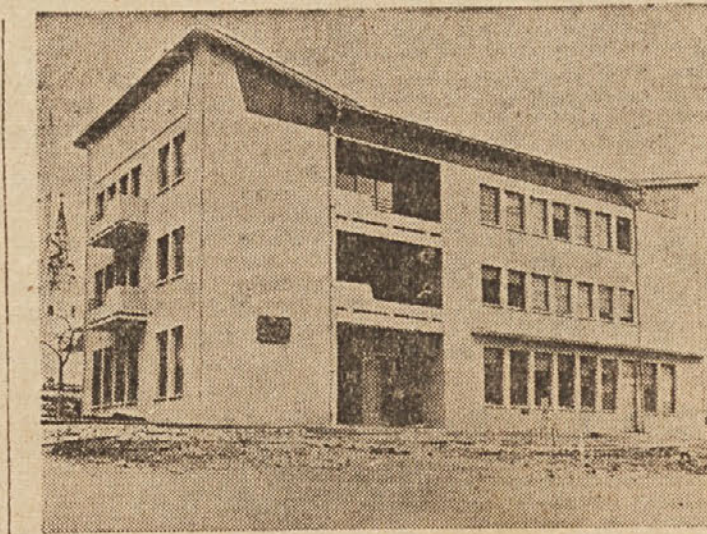
Upamo, da bo tudi v tekočem letu sindikalna podružnica uspešno delovala ter pravilno vzgajala in usmerjala akcije delovnega kolektiva.

Delovnim ljudem občine Senovo iskreno čestitajo ob drugem praznovanju 9. februarja

Gospodarska podjetja Senovo

Restavracija Senovo
Gostilna Senica z gostišči Reštanj in M. Kamen
Čevljarska delavnica Senovo
Mesnica Senovo

Čestitkam se pridružuje tudi gospodarsko podjetje „DOLOMIT“ Brestanica

Poslopje občinskega doma — dom bodoče senovske občine

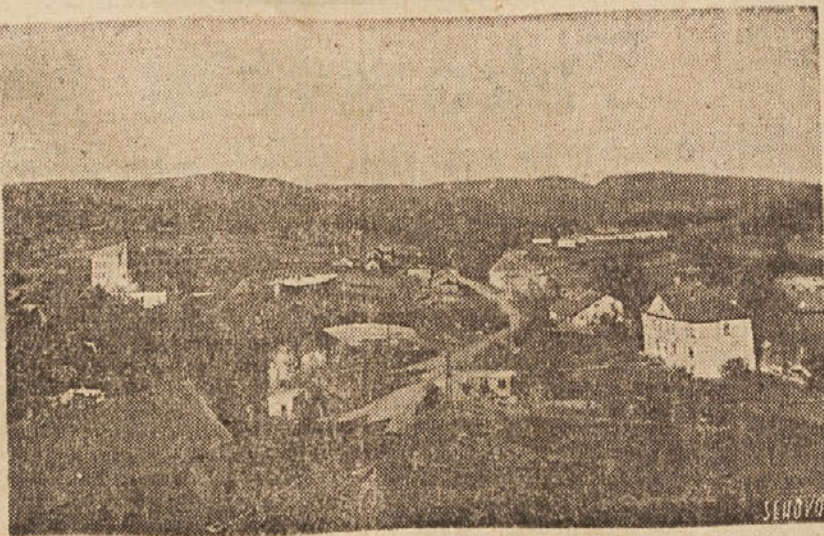
pošta. Sem se bo naselila še lekarna in zobna ambulanta. Poleg sejne dvorane in ostalih potrebnih prostorov za organizacijo bosta v domu vzorno urejeni čitalnica in knjižnica. Po ustanovitvi bodoče občine bo razmestitev prostorov verjetno nekoliko drugačna, vsekakor pa bo primeren prostor zelo olajšal delo bodoče občine.

Ob otvoritvi novega doma je treba pohvaliti pripravljenost občinskega ljudskega odbora Senovo, ki se je kot celota zelo

prizadeval, da je dom dograjen. Poleg predsednika in tajnika odbora zaslužijo prav posebno pohvalo tudi člani gospodarskega sveta s tov. Radejem na čelu.

Veliko in izdatno je pri dograditvi doma pomagal tudi rudnik Senovo, njegov delavski svet in upravni odbor. Vsem, ki so pomagali pri tem velikem delu, velja zahvala delovnih ljudi na Senovem, ki bodo znali ceniti napore za napredek in nadaljnji razvoj našega kraja.

—k

K občinskemu prazniku

V SENOVEM

čestitajo:

Občinski ljudski odbor Senovo
Občinski komite Zveze komunistov Slovenije
Občinski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva
Občinski odbor Zveze borcev
Združenje rezervnih oficirjev, pododbor Senovo
Sindikalna podružnica rudarjev Senovo

Krajevni sindikalni svet Senovo
TVD Partizan Senovo
DPD Svoboda Senovo
Mladinska organizacija Senovo
Lovska družina Senovo
Društvo prijateljev mladine Senovo
Prostovoljno gasilsko društvo
Strelnska družina Senovo
Društvo rudarskih inženirjev in tehnikov

IZ SENOVŠKE KRONIKE IN SPOMINOV NA NOB

Senovo v letih revolucije

Revolucionarni val, ki je zajel vse predele okupirane slovenske zemlje, naraščal vse bolj in bolj v močujočo vstajo slovenskega ljudstva, ki je v letih 1941–45 bilo tuja in njegove

Ze takoj po ustanovitvi rudnika, ko se je pričela vse bolj uveljavljati oblast tujega, pa tudi domačega kapitala, je pričela rasti med proletarc; mržnja do krute in sebične gospodke, mržnja proti objestnosti kapitala, ki se je tako krepko vsidral na slovenska tla. V težkih predvojnih časih, ko tedanje oblasti niti najmanj bolela glava zaradi skrajno zanemarjenega socialnega položaja, ko je med političnimi strankami vladal razcep in predvsem nezavedanje za potrebe delavstva, v tistih težkih dneh so se pričele prve uspešne stavke slovenskih rudarjev, v katerih so sodelovali tudi Senovčani.

Edina in dosledna voditeljica slovenskega proletariata, Komunistična partija je v teh časih odigrala zgodovinsko vlogo, kajti le ona je s svojimi članji združevala v enotno revolucionarno borbo vse napredne sile v deželi. A teh je bilo precej tudi v Senovem. Komunisti in vsi napredni ljudje — pripad-

Kornher in drugih so vklesana na spominski plošči na rudarski delavnici v Senovem — v spomin na njihovo junaštvo v najtežjih dneh bojev za osvobodjenje.

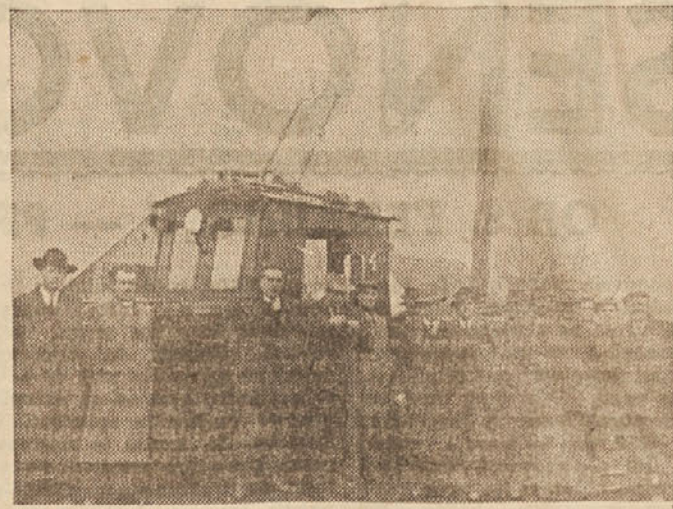
Cepprav je bil to hud udarec, vendar senovski fantje niso klonili. Spet so se zbrali pogumni fantje ter vstopali v partizanske vrste. Z ustanovitvijo Kozjanskega okrožja se je tudi v Senovem pričelo organizirano delovanje kurirske, obveščevalne in oskrbovalne službe borcev in čet na terenu. V tem času je tudi močno poraslo delovanje Osvobodilne fronte, ki je v svojih akcijah med ljudstvom postajala vse vidnejši predstavnik borečega se naroda, posebno vidno pa je postalo to delovanje po letu 1942. Mnogo je pripomogla tudi prisotnost vodilnega funkcionarja tov. Sergeja Kragherja, ki je deloval na tem terenu.

V letu 1943 je bila ob izdatni pomoči Senovčanov ustanovlje-

na tudi partizanska tehnika »Franceta Prešerna«, ki je delovala v Bohorju in ki je ogromno pripomogla v širjenju naprednega osvobodilnega tiska v Senovem in vsem Kozjanskem. V tem razdobju je Kozjanski odred, ki je zrasel iz nekdanjega bataljona in čete, izvedel vrsto uspešnih udarcev in drznih akcij v boju z mnogo nadmočnejšim sovražnikom.

V marcu 1944 je bil po izdaji na Jevši obkoljen drugi bataljon Kozjanskega odreda, kjer je padlo 22 mladih, pogumnih partizanskih borcev, med katerimi jih je bilo nekaj tudi iz vrst senovskega delavstva. Ti fantje so danes pokopani v skupni grobnici v Senovem.

Istočasno z oboroženim bojem je v ljudstvu Senovega, med rudarji, vse bolj naraščal odpor proti okupatorju. Sabotaže, kvare strojev, motorjev, lokomotiv in kompresorjev, vse to je bil čvrst odgovor tujcu, da se bliža čas končnega obračuna.

Ze druga trolej-lokomotiva, ki so jo izdelali iznajdljivi strokovnjaki v glavni delavnici na Senovem. Podjetju so prihranili težke milijone, saj mu ni bilo treba za vsako čeno kupovati lokomotiv iz inozemstva

SLAPSAK EDO ELEKTRO-
BREŠTAN CA DELAVNICA

čestita k občinskemu prazniku na Senovem in želi nadaljnjih uspehov v socialistični graditvi naše domovine!

PRIBOD 14. UDARNE PROLETARSKE DIVIZIJE

Ponoči 9. februarja 1944 je sledil napad 14. divizije. Okoli polnoči so Senovo napadli junaški proletarji, vso noč držali v oblasti nemško postojanko na bivši žandarmeriji, ta čas pa uspešno uničevali vse važnejše rudniške naprave, lokomotive in izvozne stroje ter tako za dalje časa onemogočili proizvodnjo v rudniku. Akcija 14. divizije je rodila odlične rezultate tudi med delovnim ljudmi, saj jih je razgibala. Od tega časa dalje je vse več borbe zmognih ljudi odhajalo v partizanske vrste, oživel so bohorski gozdovi, kjer so se zbirali mladi in stari, od tam pa so odhajali v brigade in odrede.

Osemnajstega avgusta 1944 je bil v Lazih pod Bohorjem zbor Kozjanskih aktivistov. Ta zbor je že potekal v vzdušju poslednjih naporov za popolno uničenje okupatorja, ob ogromni po-

februarju, so senovski oziroma kozjanski aktivisti doživeli še en hud udarec. Nemci so izsledili v Bohorju tehniko »Franceta Prešerna« ter jo do tal požgali. Kljub temu odločni fantje niso obupali, saj je bila svoboda že skoraj tu.

SENOVO V SVOBODI

Senovski ljudje, kmetje, rudarji, stari in mladež so doživeli tudi ta dan. Dan svobode, katerega so si senovski »knapje« želeli že davno, takrat ko so prvič v stavkah ostajali v rovu, brez hrane in pripravljeni, da žrtvujejo svoje življenje za uspeh revolucionarnega boja in hkrati za svobodo.

Pripravek Senovega v narodno-osvobodilnem boju ni ostal nezapažen. O njem bodo govorili številni spomini na tiste dni, o tem bodo pričale tudi žrtve padlih junakov, katerih je iz tega kraja in okolice vredno število. Njim je ljudstvo senovske doline postavilo trajen spomenik v svojem srcu in svojih spominih.

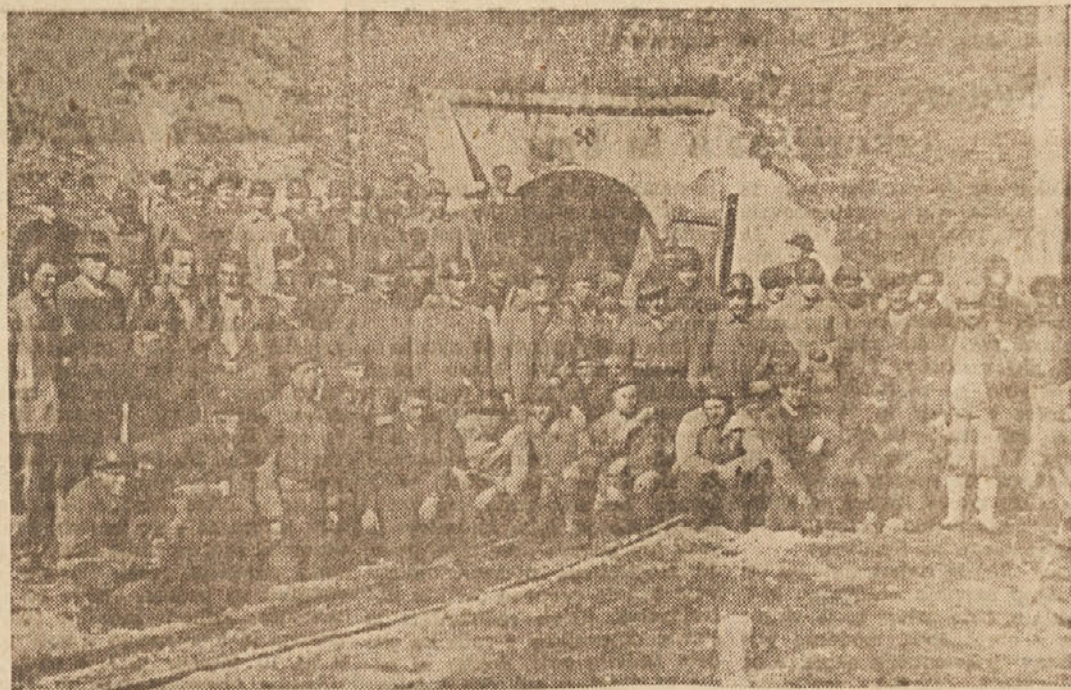
Iz senovske kronike povzel
Boris Kostanjšek

moči in pripravljenosti za končni udar vsega kozjanskega ljudstva. Na tem zboru anju je sodelovalo tudi veliko število senovskih aktivistov.

Iz rudnika je odhajalo vse več in več materiala, popravljenega orožja in drugih potreb za enote, ki so se borile na terenu. Vsakdo in na vsakem mestu je pomagal po svojih močeh v tej zadnji, neizprosni bitki za uničenje sovražnika. Delo v rudniku je skoro popolnoma zamrlo, saj je večina ljudi že odšla v partizane. Odšli so posamič ali pa celo z družinami, odšla je kompletna rudarska godba, ostali so le najpotrebnejši aktivisti.

Vsa krutost in divjanje sovražnika ni več pomagalo. Partizanski borci in aktivisti so doživeli mnogo težkih trenutkov, preganjanje, lakoto in mrz zverstvo okupatorja so bila že zadnji vzdihljaji ranjene hitlerjevske zveri, kajti svoboda se je že bližala z naglimi koraki. Malo pred osvobodjenjem, v

Domovina je potrebovala ogromno premoga. Senovski rudarji so ga dajali roko v roki s protovojnimi brigadami. Pogled na tako skupino: rudarji in borci letalskega garnizona JLA so prišli po delu skupno iz jame

Tako sveža je

»Tu so — partizani so!« Tonč je stekel naglo, kot da sta mu dva križa z ramen, Pavle mu je sledil. Nič več se nista menila za nemške straže in njihove znake, preskakovala sta pragove, vsa prejšnja utrujenost ju je minila.

Iz doline je že bilo slišati tudi odgovarjanje pušk, pomešano z ljudskim glasovi in povelji. Na ovinku proge ju iznenada obstopi skupina mož. Smajerji so se medlo svetili, možje niso imeli čelad, temveč titovke.

»Stoj — kdo je!«
Kljub ostrmu uprašanju je bilo Tončku milo — domače uprašanje, slovenska beseda, nič več prekleli »Halt! Halt!«

Rudarja sta — z nočne tretjine prihajava. Patrola je prišla bliže; za čas so obstopili rudarja. Sedaj ali nikoli. Tonču je bilo nerodno, beseda mu ni šla, a čutil jo je v prsih, kako mu prireva na dan.

»Tovariši, meni je tega že davno dovolj, toda saj veste, človek večkrat predeč okleva, toda sedaj grem kar z vami, če vam je prav. Tudi ti, Pavle greš, kajne?«

V teh nekaj kratkih trenutkih se je tudi Pavle odločil.

Regljanje in detonacije so postajale vse močnejše. Armeški hrib se je svetil kot da neke v dalji za njim gore naselja. Vsa dolina se je prebudila, skupine borcev so kmalu našle med rudarji zveste pomagače v nočni akciji.

Tudi Tonč in Pavle sta bila to noč aktivna. Odločen partizan jima je po tej kratki in tešeni izpovedi povelil nalogo: najiti najbližjo pot do rudne šhe separacije. Po izvršeni akciji pa bodo videli, če sta tanta res pripravljena, da ostane v divji.

Tonč se je ves prenočil. Zelen je, da to noč dokaže, da je ves, z dušo in življenjem za stvar osvobodjenja. Pomagal je razbiti rudniške stroje, lokomotive in ho so že močni plamen zajeli separacijo. Se je »pet oglasil!«

»Tovariši — tu blizu je tudi skladišče z raznim materialom.«

Vso noč sta Pavle in Tonč vodila borce, pomagala razbiti in uničevati vse, kar je dolejš služilo tujcem. Medtem se je težišče boja preneslo na dolnji

3. julij — Dan rudarjev, je pomnik na najhušji odpor rudarjev — na gladovno stavko v Trbovljah — Pogled na prvo praznovanje tega dneva na Senovem leta 1952

služabnike povsod in na vsakem koraku, je imel globoko vsajene korenine tudi v senovskih ljudeh. Senovski rudar, složen in solidaren z ostalimi slovenskimi rudarji, je to svojo miselnost dokazal v neseštetih primerih.

ni socialističnega gibanja — so si že davno pred drugo svetovno vojno ustanovili ognjišče svoj delavske dom v Senovem, kjer so se združevali v raznih sekcijah Svobode.

PRED VIHARJEM

V težki dobi, ki je sledila do pričetka druge svetovne vojne, v letih krize in stavk senovski rudarji niso stali ob strani, temveč so sodelovali v skupni borbi proti kapitalističnim elementom kot oni v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in drugod. Čim bolj je naraščala tedanja moč kapitala, ki je zaradi popolne izčrpanosti delavstva čutil absolutno oblast nad delovnim ljudstvom, tem bolj se je tudi senovsko delavstvo pričelo zavedati svojih osnovnih pravic. To je tudi manifestiralo ob raznih priložnostih,

posebno pa ob vsakoletnem praznovanju 1. maja. Tedaj so kljub poostreni budnosti režima zavirale proletarske rdeče zastave na najvišjih točkah rudarskih objektov. V takšnih razmerah, v večnem preganjanju od režima so že pred II. svetovno vojno delovali v Senovem in okolici najnaprednejši sinovi slovenskega ljudstva, člani Komunistične partije. V takšnih obupnih notranjepolitičnih razmerah in težkem, morečem pričakovanju bližajoče se vojne vihere je prišla tudi pomlad leta 1941.

BOJ SE JE ZAČEL

Po vdoru Hitlerjevih hord v Jugoslavijo so 11. aprila 1941 Nemci zasedli tudi senovski rudnik. Od tega trenutka dalje je revolucionarni boj delavstva povezan z istočasno borbo proti okupatorju. Senovski komunisti,

ljudstvu zvesti pripadniki so skupno z ostalimi komunisti Posavja sodelovali v zgodovinskih dneh pred pričetkom in v teku vstaje slovenskega ljudstva.

Dne 5. maja 1941 je bila prva partijska konferenca za Posavje v Penku med Blanco in Brešanico, v kateri so zavzemali vidno mesto tudi senovski komunisti. S to konferenco je bil postavljen trden temelj oborožene vstaje v Posavju. Tu so bili sprejeti sklepi o ustanovitvi OF vodilni politični sili, ki naj združuje vse napredno misleče in svobodoljubivo posavsko ljudstvo. Na tej konferenci je bil navzoč kot delegat CK tudi tov. Slavko Štander, narodni heroj.

Kmalu zatem so senovski napredni fantje na čelu z aktivisti in člani KP imeli prvi sestanek na Porebri pri Senovem, kjer so bile sprejete važne naloge o nadaljnji borbi, o razširitvi OF, formiranju bojnih trojk itd.

V mesecu juniju 1941 že pričnajo razne diverzantske akcije na relaciji Videm—Blanca. V tem času je pričel tudi okupator vse močnejše reagirati na pojave odpora v ljudstvu. Pričelo se je izseljevanje slovenskega življa v razna taborišča na severu in jugu. Selili so vsi oni ljudi, katere so smatrali za nezaželene v senovskem revirju. Sedmega novembra je bil pri Sinkovčevu v Brešanici posvetil ki ga je vodil tov. Tomaž, sedanjini generalni polkovnik Dušan Kveder. Posvetovanje je postavilo še čvrstejšo temelje v nadaljnji borbi za osvobodjenje.

IZ KRVI RDEČE ZRASTE ROŽA SVOBODE...

V tem času se že tudi prvi senovski fantje vključujejo v partizansko enoto v Brežsko četo, ki je operirala na tem terenu. S svojimi akcijami ovirajo izvršitev preseljevanja, minirajo proge in močno ogrožajo sovražne postojanke. Ti prvi borci, ki so sodelovali v tedanji četi, so pokazali ogromno junaštvo, saj so delovali v osrčju okupatorja,

ki je imel vso oblast in premoč. Zaradi izdaštva je bila četa obkoljena na nekem hramu pri Pokleku. Ta novembrski dan leta 1941 je v senovski narodni osvobodilni kroniki zapisan črniimi črkami, saj je tega dne večina borcev žrtvovala svoj mladostni življenje za svobodo. Med borcev: Roman Vezovišek, Josip Omerzu, Roman

SENOVO nekdanj in danes

(Nadaljevanje s 5 strani)
n'la je tudi ta neveselost in na Senovem so sledili dnevi veselja in zmagovalstva.

Toda treba je bilo stopiti v stvarnost. Stanje rudnika je bilo vse prej kakor zadovoljivo. Izropani sloji, neurejenost jame, ognji in vse druge ovire so stopale na pot prepotrebne dvigilnice proizvodnje. S trdnim in vztrajnim delom so mogli odstraniti vsaj najhujše zapreke in sredi leta 1945 je rudnik že dajal zadovoljivo proizvodnjo. Čeprav so se še dolgo čutile posledice nestrokovnjakega rudarjenja in ropanja s'lojev med okupacijo.

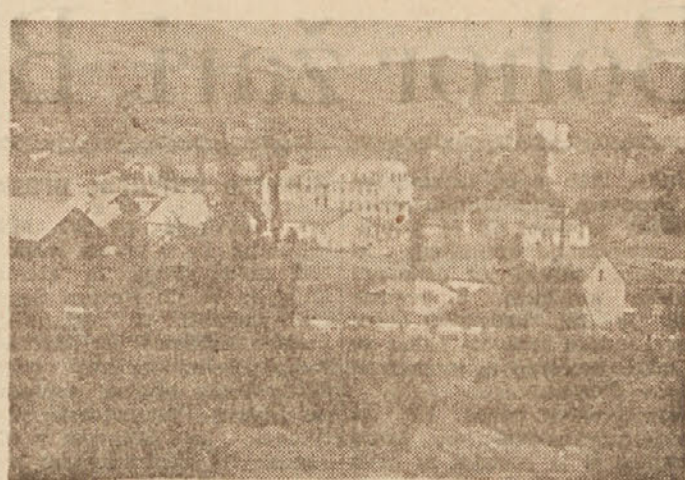
Nastopila so leta graditve. Do-

movina je potrebovala mnogo premoga. Senovski rudarji so njen klic razumeli in se mu odzvali s polno voljo. Velikostni so bili njihovi napori, da bi kar največ prispevali k skupnim prizadevanjem, da bi mogla nova država čimprej zbristi opustošenja in zlo, ki je bilo dedščina vojne. Nepozabni so dnevi, ko so se senovski rudarji roko v roki z delovnimi brigadami najrazličnejših krajev, z borci garnizona JLA v Cerkljah pa s prostovoljci vseh vrst bili za to, da iztrgajo zemlji čimveč ton tega najbolj iskanega in potrebnega produkta — premoga. Stevilke najboljše izpričujejo, kolikšna je bila vztrajnost,

volja in delovni polet v tistih po-
vojnih letih. Ni torej čudno, da so bila prizadevanja senovskih rudarjev priznana tudi od naših oblasti in sindikalnih forumov. Znano je, da je bila prva zvezna prehodna zastava v rudarstvu podeljena prav njim. Toda ta ni bila edina, še in še so ti prapori priznani in časti šli skozi njihove roke, še in še so bili oni ti-
stisti, ki so prednjačili neštetim rudarskim kolektivom v državi in jim kazali pot, po kateri naj stopa vsak zaveden delavec, kadar gre za to, da se pomaga domovini pri njeni graditvi in napredku. Senovski rudarji so to svojo dolžnost častno izpolnili.

dni ko je Senovo predstavljalo le nekaj redko posejanih kmečkih hiš in hišic na Belci. Na cesti, na Porebri in v Ravnah. Sele tako bomo mogli prav presoditi naglo razvojno pot tega kraja in veliko ustvarjalno delo, ki so ga Senovčani opravili v tej dobi. Najhitrejši je bil nedvomno razvoj Senovega v zadnjih desetih letih. Zato je prav, da se občinski dom odpira ravno na dan občinskega praznika, na dan, ko je pred desetimi leti na svojem pohodu obiskala Senovo junška XIV. divizija, ker je tudi ta dom vsekakor plod velikih skupnih prizadevanj, ki jih je v srčih naših ljudi vžgala veličastna doba narodnoosvobodilne borbe. Lahko trdimo, da je tudi on sam ponosen spomenik te dobe.

Lojze Ašenač

Borbene pozdrave ob prazniku občine Senovo

pošiljajo:

Upravn odbor rudnika Senovo
Delavski svet rudnika Senovo

Trgovsko podjetje „Preskrba“ Senovo s poslovalnicami

Kmetijska zadruga Dovško

Kmetijska zadruga Veliki Kamen

Zobna ambulanta Senovo

Delo kmetijskih zadrug v naši občini

Na področju senovske občine delujeta dve kmetijski zadrugi: v zapadnem delu KZ Dovško, v vzhodnem pa KZ Veliki Kamen.

Na raztresena kmečka posestva v višinski legi odpade največ zemeljske površine na gozdove in pašnike, v srednji in nižinski legi pa se raztezajo koševine z vmesnimi nasadi jablan in sliv ter skrbno obdelane njive, ki preprečajo ta svet po dolgem in počez. Tej raznolikosti dajejo še posebni poudarek vinogradi, raztezajoči se po prisojni strani gričev Armez, Poreber, Orešje, Šikovec in v vaseh Sedem in Kališovec.

V splošnem kažejo naša posestva podoba stoletne zaostalosti. Zakaj? V stari Jugoslaviji je kmet životali, med vojno mu je okupator izropal proizvode, uničil živ in mrtev inventar, požgal vasi Reštanj, Mali Kamen in Mrčna sela, kar se pa v teh letih po osvoboditvi ni moglo popraviti.

Vsa skrb je posvečena dvigu kmetijske proizvodnje

Delo kmetijskih zadrug je s časom prešlo v samo stroko. Usmerilo se je na potrebe kmečkega prebivalstva za dvig proizvodnje. V ta namen so ustanovili kmetijske pospeševalne odseke, živinorejske, sadjarske in poljedelske. Za izboljšanje živinoreje sta zadrugi nabavili vsaka po dva plemenjaka in organizirali štiri plemenilne kroge. Tako skrb imata zadrugi tudi za izboljšanje svinec in sta nabavili na Ponovičah vsaka po dva merjaska. Zadruga Veliki Kamen ima tudi strojni odsek, razpola z veliko mlatnico in motorjem.

Sadjarstvo je na področju obeh zadrug ena izmed

Kmetijske zadruge, ki so jih ustanovljale po osvoboditvi, so prevzele naloge pomagati kmetu pri izboljšanju gospodarstva, dvigniti kmetijsko proizvodnjo, ki bo v korist njemu in vsemu gospodarstvu. V začetku so bile zadruge izključno prodajalne potrošniškega blaga oz. predmetov.

Kmetijska zadruga Dovško je v kratkem razdobju odprla eno prodajalno v Dovškem in v svoji lastni zgradbi na Senovem drugo. V isti zgradbi posluje tudi mesnica kmetijske zadruge.

Kmetijska zadruga Veliki Kamen pa ima te poslovne prostore: trgovino na Velikem kamnu in Koprivnici v najetih lokalih ter lastno moderno novozgrajeno mesnico in klavnico s hladilnico. Ta zadruga je napravila svojim članom še veliko uslugo z gradnjo nove mostne tehtnice.

zelo važnih panog gospodarstva. Spomladi 1954. leta sta zadrugi organizirali s svojimi ekipami zimsko škropljenje sadnega drevja. Pri tem sta regre-

sirali 50 odst. nabavljenega škropiva.

Poljedelska odseka sta spoznala potrebo po nabavi semenskega krompirja sorte Merkur. Ta se je na območju obeh zadrug odlično obnesel. Poljedelski odsek pri KZ Dovško

na vidnem mestu ob dovški cesti polkruša z osmimi sortami pšenice. Tako se bodo kmetje prepričali, katera sorta bo najbolj odgovarjala naši zemlji in podnebnim razmeram. V letošnjem letu zadrugi močno priporočata nabavo umetnih gnojil z ozirom na ugodne cene. Kmetijski zadrugi sta znali dobro zainteresirati kmete za gradnjo gnojničnih jam, saj jih je bilo v lanskem letu zgrajenih kar 12. Letos pa so se prijavili novi interesi, ki jih je do sedaj že 28. OLO in OZZ Krško nudita 50-odstotni regres pri nabavi cementa.

Brez znanja tudi na vasi ne bo napredka

K izboljšanju našega zaostalega kmetijstva bodo v bodoče morala mnogo prispevati strokovna predavanja. V tem letu sta imeli zadrugi že dvoje predavanj, ki so se jih udeležili le starejši kmečki gospodarji in napredni kmetje. Na teh predavanjih manjkajo kmečki sinovi, mladi gospodarji. Skrb upravnih odborov bo, da zainteresira prav te in zanje organizira praktična dela, kot so čiščenje sadnega drevja, cepljenje in rezanje vinske trte. Napredek je nujno potreben. Kmet si želijo stopiti na boljše pot. Oprjel se bo sodobnega pridelovanja in načina proizvodnje organizacije, ki mu bo pomagala doseči višjo življenjsko raven.

Težko so očitki, da je kmet starokopten in nazadnjaški, kot da je to njegova krivda, saj je način kmetijskega dela in uspe-

ha odvisen od vsega družbenega razvoja ter gospodarskih zakonov. Gre za to, da je treba gledati na življenje kmeta s širšim pogledom na naš razvoj, da kmetijstva ni mogoče kar čez noč spremeniti. S tem pa seveda ne smemo zagovarjati kmečke zaostalosti, ki ji je treba napovedati boj in vložiti vse prizadevanje za dosego večjih pridelovalnih uspehov, pri čemer pada velika odgovornost in naloga na kmetijske zadruge, ki so že do sedaj pokazale, da lahko mnogo storijo za napredek kmetijske proizvodnje.

Joško Radej

Razvoj trgovskega podjetja »PREKRBA«

Trgovsko podjetje »Preskrba« na Senovem ima svoje korenine v tako zvanih konzumih industrijskih krajev, ki so poslovali v predaprilski Jugoslaviji. Ti konzumi so v takratnih razmerah pomenili neko obrambno organizacijo delavstva proti izkoriščevalskim elementom. Tako je tudi na Senovem posloval konzum za časa predaprilske Jugoslavije kakor tudi v letih okupacije. Po osvoboditvi je nastopila doba ustanavljanja potrošniških zadrug. Potrošniška zadruga je na Senovem povezovala poleg industrijskega centra tudi Brestanico in Veliki

V letu 1949 so povsod delali na tem, da naj bi posamezni delovni kolektivi imeli svojo oskrbovalno službo. Posamezna podjetja so ustanovljala oskrbovalne obrate »zaprtega tipa«, v katerih naj bi se oskrbovali izključno člani delovnega kolektiva in njihove družine. To je bilo v načinu racionaliziranja preskrbe nekako razumljivo, če smo hoteli delovnemu človeku zagotoviti nujne življenjske potrebe. Na Senovem je bila takrat ustanovljena direkcija »Preskrba«, ki je poleg trgovskih obratov združevala tudi

(Nadaljevanje na 8. strani)

Nekoč neznanatna vasica — danes pomemben delavski center

Ta čas pa ni šel mimo Senovega tudi kar se tiče vnanje podobe tega kraja. Pozidana je bila nova separacija, ki je v polni meri nadomestila požgano. Na hribu južno od stare stanovanjske kolonije je zrasla vrsta no-

raslo tudi število prebivalstva in s tem tudi nove potrebe. Treba je bilo poskrbeti za napredek mladine, za njeno izobraževanje, zdravje in razvoj. Nastalo je novo igrišče, ki na pripravnem prostoru ob Dolskem potoku nud

priložnost za trening preko do-
bršnega dela leta.

Že avgusta 1945 je pričela na Senovem delovati Prosveta, današnja Svoboda, ki ji je s svojimi odseki uspelo do danes razgibati Senovčane v takšni meri, da jim je potreba po kulturnem življenju in napredku prišla že v kri.

Leta 1953 je zraslo na Senovem poslopje kina. Priznati je treba, da je levji delež stroškov nosil rudnik. Uspeh je bil popoln. Kino je svoj obstoj upravičilo.

Hkrati so pričeli graditi tudi gasilski dom. Tako bo kmalu omogočeno gasilcem, da bodo v svojem prostornem domu še uspešneje delovali pri svojem človekoljubnem delu.

V letu 1953 s je občinski odbor Zveze borcev NOB na Senovem zadal težavno nalogo in jo tudi izvršil. Postavil je sredi Senovega spomenik vsem onim, ki jih je osvobodjenje naše zemlje veljalo največ — njih življenja. V grobnici so zbrane kosti borcev tega področja. Spomenik se bo še izpopolnil in uredila tudi njegova okolica.

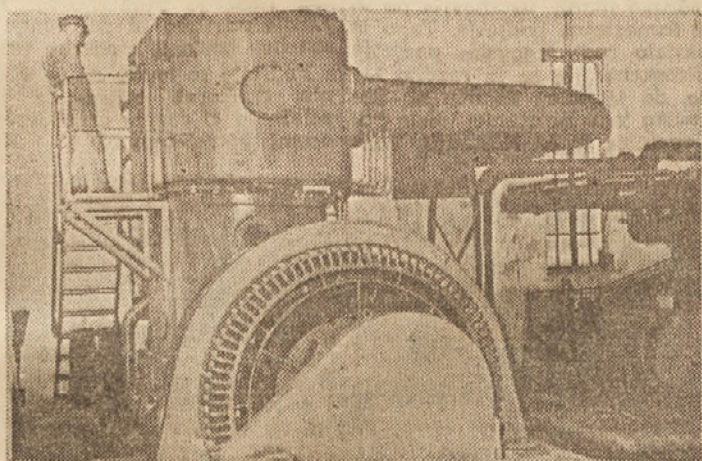
Rudatji — gospodarji na svojem

Delavsko samoupravljanje senovskega rudnika je dalo napredku podjetja poseben pečat. Se bolj je povežalo njegove ustvarjalne sile v smotnemu upravljanju in za njegovo koristi. Ta doba se mora mirno imenovati doba premišljenega in pametnega prizadevanja v težnji, naj bi se vse delo upravljalo in vodilo tako, kakor je najbolje za podjetje, kolektiv in skupnost. Kmalu se je to prizadevanje zadovoljivo kazalo v disciplini, pa v čvrsti koordinaciji med podjetjem in organi ljudske oblasti, organizacijami in vsami faktorji, ki morejo vplivati na uspešen razvoj podjetja na zadovoljstvo kolektiva. Proizvodnja je pričela rasti

in je v letu 1952 dosegla višek v vsem času obstoja rudnika.

Na Senovem pa je ostalo odprto še eno vprašanje, ki je poleg stanovanjskega predstavlja najvažnejši problem kraja: kako nuditi dostojno streho upravnemu aparatu občine in številnim organizacijam in družinam, ki dotlej niso imela nobenih primernih prostorov, kjer bi mogla neovirano opravljati svoje naloge v prid skupnosti. Z novim občinskim domom, ki se odpira letos 9. februarja, pa je rešeno tudi to vprašanje, kakor bi bolje ne moglo biti.

Ko na ta dan gledamo nazaj v preteklost je prav, da naš pogled poseže prav v one davne

Delo v rudniku zahteva nemoteno obratovanje strojev nad in pod zemljo — Pogled v strojnico

vih stanovanjskih poslopij, ki že na zunaj kažejo, da so tu dostojna bivališča delovnih ljudi, ki so za prosope svoje države dali vse svoje moči, ko jih je ta najbolj potrebovala. In res, v teh hišah je za prijetno in zdravo bivanje kar najbolj poskrbljeno. So to dvo. in trosobna stanovanja, s kopalnicami in pritliklinami, vsa sončna in udobna.

Pravtako pa so nastajala nova stanovanjska poslopja tudi južno od upravne zgradbe in se tu še gradijo dalje. K vsemu temu so se še pridružili našti novi domovi rudarjev, h katerim je pripeljala država z brezobrestni posojili, ali pa so si jih zgradili rudarji z lastnimi močmi. Te hišice prijetno spreminjajo lice okraja.

Z napredkom v proizvodnji je

K občinskemu prazniku v **SENOVEM**

čestitajo:

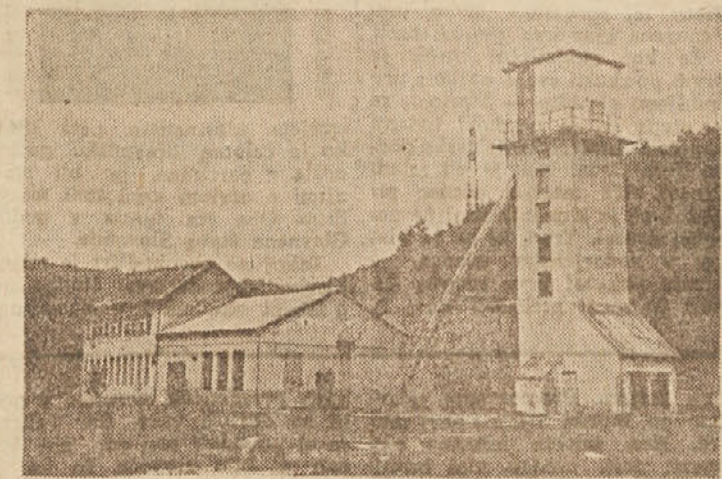
AVTOPREVOZNIŠTVO KRANJC — Brestanica

BRIVSKI SALON KOSTEVC — Senovo

Pekarna FABJANIČ — Senovo

Soboslikarstvo ZLOSEL — Brestanica

BRIVSKI SALON VODOPIVEC — Senovo

Stolp in strojnica Zakov-jaska, ki prevaža premog in ljudi 258 metrov globoko

še preteklost

kraj, kjer so imeli Nemci utrjeno postojanko. Od tu sem je bilo čuti ostró streljanje, ki je proti jutru postajalo vse slabše, sovrtažnik se je udal ali pa je že bil popolnoma uničen.

Naloga te noči je bila uspešno izvršena. Rudnik je svoboden. Morda začasno, toda ni dolgo več do tega, ko bo v dolini, ki je ustajala v hladnem februarjem jutru, rudar spet svobodno pozdravljati »Srečno!«

Toncu se je lice jasnilo, ko je stopal v dolgi nepregledni koloni. Da to je vojskal Prava, oborožena in silna. Enote so se spet v redu zbirale, iz doline pa se je valil gost dim. Gorela so skladišča n separacija. Partizani so se menili o uspehih, o uničenih strojih, pa tudi o pomoči, ki so jo nudili domači ljudje. Sele sedaj je nekdo dregnil Tonča: »Boš še kaj skočil domov? Če greš pozdravi tudi mojega!«

Da. Tonč se je sedaj spomnil žene, ki je to noč prebedela verjetno in strahu zanj. Težko je bilo zadržati čase njeno stanje. Vsako noč je mislil na to. Želel si je, da v jutru, ko se povrne,

objame njo in še nekoga, ki ga oba te dni pričakujeta ...

V delavski koloniji je bilo ži. V Grupe rudarjev, ki so to noč »obratovali« z borci, so sedaj hrupno obnavljale minule dogodke.

Zena ga je pričakala na stopnišču. Ni mu odsvetovala ničesar, poznala ga je, vedela je, da pri njem beseda ne pomaga več. Zmetala sta nekaj perila in potnice. Ko je bil spet za vogalom, se je ozrl. Zena se ni zlokalila, toda prav v količko njenih

modrih oči je lesketalo dvoje drobnih, svetlih solz.

Iznad Urhove domačije se je sestel z borci, nato so krenili ...

Mnila so leta. Partizani so prerasli v moderno in močno armado. Tujec je zgnan s slovenske grude, prišel je zaželeni dan svobode. V rudnik se spet vračajo borci iz številnih enot, tudi oni iz Štirinajste. Med njimi je Paule eden zadnjih. Nekaj ranjen, se je malo dalje zadrževal, toda njegov korak in nastop sta odločna. Vojna vtrta mu ni pustila preveč sledov, na minule dni in borbe pa ga bo spominjal red hrabrost in še dvoje zasliženih odlikovanj.

Prva pot mu je k Tončevi ženi. Pavle ni znal tolažiti. Rudar in poznejši vojak ni bil vajen nežnih besed, vendar ga je razumela tudi brez tega. Tonč si je tako želel, nazadnje, ko je zadel ležal v partizanski bolnici: »K njej se oglasi«, je dejal, »in ji povej — da sem laže umrl, ker sem doživel, da ste spet svobodni.« Le to mu je bilo hudo, da ne bo več videl potolca, o katerem je sanjal vse dni poletja, ko se je zadnjikrat ozrl po domači dolini.

Solze, nevzdržen potok solz je razmočil vzglavje žibelke, o kateri je brezskrbno spal rdečičen Tončev sin ...

Bohor žari, Bohor je vstal...

Julija 1945 je bil ustanovljen na Senovem pripravljajni odbor Ljudske prosvete, ki je pripravil organizacijo dramskega in pevskega odseka ter ustanovil ljudsko knjižnico. 5. avgusta 1945 je bil ustanovljen občni zbor Ljudske prosvete, nakar se je začelo smotno in intenzivno delo v društvu.

Novolizvoljeni odbor LP, ki mu je predsedoval tov. Lojze Aysenak, si je postavil za prvo nalogo aktivizirati med prebivalstvom vse sposobne moči, ki čutijo veselje do petja in nastopanja na odru. Odziv na to pobudo odbora je bil povsem zadovoljiv, rekli bi, skoro zavidljiv za Senovo. Priglasilo se je nad 80 članov k dramskemu in pevskemu odseku. Vodstvo prvega je prevzel tov. Ante Hor-

živahno kulturno prosvetno življenje na Senovem

jak, pevskega pa tov. Milko Skoberne. Že v prvem tednu je tudi stekla akcija za zbiranje knjig, ki so jih številni Senovčani darovali za ustanovitev ljudske knjižnice, pri tem pa je treba posebej omeniti bogato darilo knjig bivaškega naprednega društva »Vzajemnost«, ki je delovalo na Senovem v stari Jugoslaviji. Tem sekcijam se je na prvi odborov seji pridružil fizikolturni odsek, ki je začel takoj delovati. Ko se mu je odprla perspektiva večjega razmaha pod samostojnim vodstvom, se je v maju 1946 odcepil od LP in ustanovil samostojno društvo »Rdeča zvezda«. Ljudska univerza je bila ustanovljena v novembru leta 1945.

nika Deseniška, ki je bila za igralski kader sicer trd oreh, toda igralci so svojo nalogo izpolnili v polni meri in nudili senovskemu, že precej zahtevnemu občinstvu, vsebinsko kvalitetno in tehnično dobro izvedeno delo. S tem delom si je društvo pri okrajnem tekmovanju priborilo prvo mesto.

Od avgusta 1952 dalje — spet SVOBODA

V letu 1952 je nastala težnja po reorganizaciji SKUD in potreba po ustanovitvi društev, ki bodo dala več pobude in možnost izobraževanja delavskega razreda. Z reorganizacijo SKUD in z istočasnim ustanavljanjem Svobod, ki so prevzele tradicijo društev Svobod izpred vojne dobe, se je začelo najprej v industrijskih centrih. Temu klicu po prebujenju Svobod je sledil tudi SKUD Bohor, ki je dne 10. avgusta 1952 izvedel likvidacijo SKUD in istočasno ustanovil Delavsko prosvetno društvo Svoboda Senovo pod predsedstvom tovariša Rudolfa Brenceta, člana naprednega društva »Vzajemnost«, ki je delovala v predvojni, stari Jugoslaviji. Del. prosv. društvo je prevzelo vso imovino SKUD in je delovalo tako kot prej: v dramski, pevski in godbeni sekciji, z Ljudsko univerzo, knjižnico in glasbeno šolo pod vodstvom tov. Milene Virhovnik in tov. Maksa Umeka.

Eden najpomembnejših dogodkov v letu 1953 je bila proslava 25-letnice godbe na pihala. Ta jubilej je pokazal dostojno glasbeno višino našega delavstva, ki marljivo in uspešno nastopa pod strokovnim vodstvom dirigenta Maksa Umeka pri raznih proslavah, koncertih in svečanostih doma ter po drugih krajih krškega okraja.

V okviru Svobode si je ustvaril lep ugled moški pevski oktet. Naštudiral je že preko 50 slovenskih narodnih in umetnih pesmi, ima pa sa seboj že vrsto nastopov in gostovanj. V poletni sezoni 1954 je svojo sposobnost pokazal z gostovanjem na Bledu.

Na moderno urejenem odru, opremljenem z zavesami in osvetljavo z reflektorji, je dramska sekcija Svobode dostojno proslavila 10-letnico FLRJ z uprizoritvijo Tavčar-Sestove drame »Cvetje v jeseni«.

Na svojem zadnjem občnem zboru v decembru 1954 si je Svoboda zadala nalogo, da bo v bodoče posvečala več pozornosti

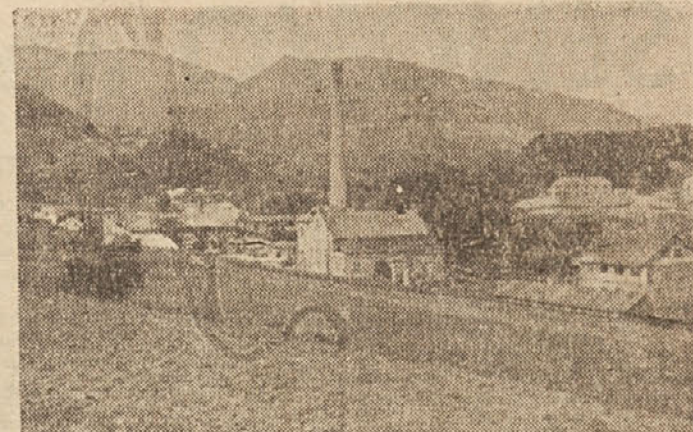
deno delo. S tem delom si je društvo pri okrajnem tekmovanju priborilo prvo mesto.

Pevski zbor je pod vodstvom tov. Janeza Zupančiča izbral prav posrečeno obliko dela z gostovanji, ki jih je z zborom prirejal v večjih in manjših krajih krškega in celjskega okraja s prav lepimi uspehi.

V poletnih mesecih 1950 se je delo SKUD osredotočilo na gradnjo garderobe, ki je bila pred zimo že pod streho. Pri tem sta vložila največ truda tov. Horjak in Zupančič.

Medtem so se začele že priprave za proslavo petletnice obstoja društva. Na prireditvi so bili zastopani vsi odseki: dramski z igri »Pri veselji krčmarici« (Mirandolina), pevski in godbeni pa sta sodelovala pri svečani akademiji. Razvoj in delo društva je pokazala razstava v slikah, diagramih, letakih in kostumih.

sti splošnemu izobraževanju ljudi v okviru knjižnice in Ljudske univerze. Neprecenljive so njene vzgojne in izobraževalne vrednote, ki jih je v svojem delovanju nudila senovskemu prebivalstvu. Pomislimo le, da je dramska družina doslej naštudirala 33 gledaliških del in dala 103 nastope, pevski odsek 111 nastopov, godbeni pa preko 200, da je Ljudska univerza imela 37 predavanj in da so obiskovalci knjižnice prebrali nad 12 tisoč knjig. To so tiste pozitivne vrednote, ki pronicajo v miselnost ljudi in jo izpreminjajo. Če samo pogledamo obiskovalce društvenih prireditev, kako jih čustveno pritegnejo naše borbene in narodne pesmi, kako zadovoljni zapuščajo dvorano ob pestrih programih akademij in s kakšnim zanimanjem segajo po lepi knjigi, tedaj lahko trdimo, da je prosvetno delo, ki tiho zori, delo senovske Svobode.

Rudnik je spremenil nekoč tiho, od sveta odmaknjeno Srobotno dolino in polja na Reštanju ter v Zakovju v enega najbolj znanih delavskih revirjev v Spodnjem Posavju

Razvoj trg. podjetja „Preskrba“

(Nadaljevanje s 7. strani)

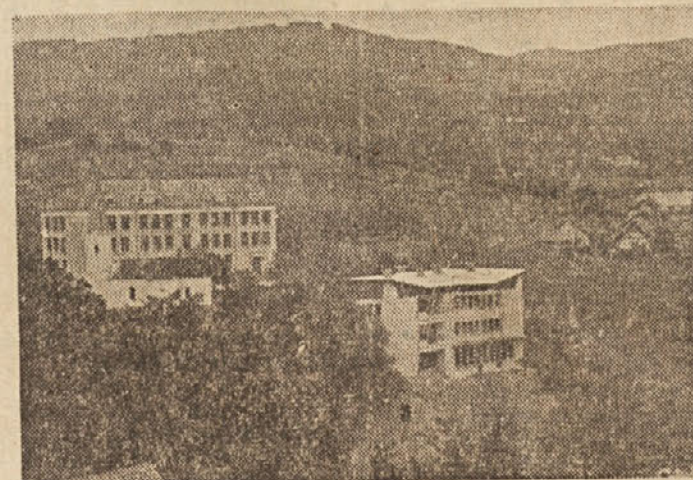
delavsko-uslužbenske restavracije in razne delavnice.

Sistem racionalizirane in garantirane preskrbe se je leta 1951 ukinil. Zaradi tega tudi ni bilo več dejanske potrebe po takih podjetjih, ki bi bila vezana na posamezne delovne kolektive. Rudnik rjavega premoga Senovo je svojo oskrbovalno zadruho ukinil, ustanovila pa so se samostojna podjetja. Tako je nastalo tudi trgovsko podjetje »Preskrba«, ki se je razvilo tako, da je poleg trgovin na Senovem in v Brešanici imelo poslovalnice še na Reštanju, Veli-

kem Kamnu in v Podsredi. Trenutno je v sklopu trgovskega podjetja »Preskrba« sedem poslovalnic. Podjetje se bavi s prodajo mešanega blaga kakor tudi z odkupom nekaterih vrst poljedelskih pridelkov.

Delavski svet podjetja je v preteklih letih v tesni povezavi z vsem delovnim kolektivom poslovanje podjetja zelo izboljšal. Lani je moderniziral poslovne prostore in dal zunanemu licu poslopij moderen videz.

Podjetje se trudi, da bi v danih razmerah odjemalce čim solidneje in ceneje oskrbovalo z vsemi potrebščinami. G. I.

Pogled na senovsko osnovno šolo in občinski dom pred njo

Ljudska prosveta — množična vzgojna organizacija

LP na Senovem je že v začetku svojega obstoja izbrala eno organizacijsko obliko, s katero je množično zajela vse, ki so čutili veselje do prosvetnega dela. S tem je postala množična organizacija, kar je bil njen prvi uspeh. Drugi uspeh je bil njen kulturnoprosvetni program, ki ga je v polni meri opravljala v svojih odsekih, prav posebno pa s pevskim zborom in dramsko sekcijo.

Prvo leto je bilo eno izmed

Nastopi, gostovanja, koncerti, tekmovanja...

Velik dogodek za Senovo je bil prvi koncert pevskega zbora 6. julija 1946, ki je nastopil z izrednim sporedom partizanskih, slovenskih narodnih in umetnih pesmi. Zbor je pri tem pokazal, da je dosegel že priznanja vredno kvaliteto višino, tako glede glasovne ubranosti kot preciznega izvajanja skladb. Pevski in dramski odsek sta bila sedaj že zrela, da pomečita svoje sile na okrajnem tekmovanju, kjer je pevski zbor izmed sedmih zborov v okraju dosegel prvo, dramski pa z zelo zahtevno spevoigrjo »Na Trški gori« drugo mesto. Stevilo dramskih prireditev je na povečanem odru naraslo. Med temi so bila velika in zahtevna dela, kakor »Celjski grofje«, »Miklova Zala« in opereta »Planinska roža«, ki so z gostovanji dosegli 37 nastopov in s katerimi se je LP uve-

odgovornosti za preobrazbo novega človeka. Treba je bilo iskati novih organizacijskih oblik tudi v finančnem pogledu, ko se je moralo društvo osamosvojiti in opreti na dohodke iz članarine in prireditev. Te težave je SKUD Bohor premagal najprej pod vodstvom tov. Alojza Jazbeca, nato pa pod predsedstvom tovariša Horjaka, ki je obenem nosil še težo dela pri dramskem odseku.

Človek skoraj ne more verjeti, da bo poteklo že deset let, odkar so se nemške čete z zadnjimi tola močnimi silami, polne sovraštva, pognale na Bohor, da zlomijo partizane, ki so z nezadržano naglico množili svoje sile, da zadajo poslednji, odločilni udarec propadajočim osvajalcem.

ba« na Senovem

Bilo je 26. februarja 1945, ko so se nemški oddelki z več strahom namerili na Bohor. V tej hajki so v glavnem postali žrtve prav bunkerji in razna skrivališča hrane za vojsko. Žal, da je bila med njimi tudi Tehnika Franceta Prešerna, ki je delala takrat v globeli pod Zajselem. Niti zdaleč ni nihče pričakoval, da bo sovražnik vdrl tudi v ta skriti kraj, ki so vedele zanj morda le še lisice. To je zavito v skrivnost še danes.

Dejstvo je, da je ta tehnika, ki je bila do poletja 1944 na drugem mestu vzhodno od Zajselem, tiskala vso potrebno literaturo in ves tisk že od začetka leta 1943, prav posebno pa se je njeno delo razmahnilo po prihodu XIV. divizije. V njej je delalo nazadnje dvanaest aktivistov, ki so na rotarkah in ciklostilih v več tisoč izvodih razmnoževali »Novi čas«, »Mladino«, »Radio vestnik« pa razne brošure, med njimi tudi ono »O ljudski oblasti«. skratka ves priobnostni tisk potreben takratnemu narodnoosvobodilnemu gibanju na Kozjanskem. Dva kurirja, Štef in Janez, sta sicerhvala noč odnašala tovore na javke, od koder je odhajal tisk na oboje strani v zadnje kotečke

okrožja. Mnogo hudega jima je bilo pretrpeti, predvsem pa sta morala biti silno oprezna, da nista izdala svojih tajnih poti sovražniku. Vsako noč sta jo mahnila po drugi poti, za seboj sta razstila listje, da bi ne izdala njunih stopinj. Pozimi

Tehnika Franceta Prešerna je umolknila...

ju je pot vodila po potoku, ki se je prebijal skozi zasneženo globel. Nista se ustrašila ledenega sreča, ki jima je udiral v obuvala — ne, tisk je moral priti o pravem času na mesto. Bunker sam je bil čudovito zavarovan. Živ človek, so dejali, ni vedel zanj, in večkrat se je

zgodilo, da sta ga zgrešila celo kurirja, ki sta se v trdi temi vračala s svojih poti. Z vrha je bila tehnika le kup slučajno tam puščenega vejčja. Stene so predstavljali opazi iz listja, svetloba pa je prihajala vanjo skozi nizka okna, ki so bila odzunaj vsa prelepijena s su-

Rudarjev sin Ernest Ačkun -

PRIZNANI GLASBENI UMETNIK

O njem je že poročalo dnevno in lokalno časopisje. S tem mladim 24-letnim, izredno nadarjenim glasbenim umetnikom želimo tokrat seznaniti tudi bralce Posavskega tednika. Njegov oče, rudarski delavec na Senovem, je precej skromen v pripovedovanju o svojem sinu. Sicer je hrastniški rojak, vendar pa že vrsto let »prilpada« delno tudi Senovem, kjer žive njegovi starši.

Ze kot enajstletni otrok je prvič poiskoval svoje najbolj priljubljeno glasbilo — klarinet, za katerega ga je navdušil tedanji kapelnik hrastniške delavske godbe Jože Brun. Ker je bil mladi Ernest zelo marljiv učenec pri godbi, se je kapelnik zanj še posebej zavzel. Trud, ki ga je vlagal v nadarjenega učenca, je kmalu pokazal prve sadove. Ernest je začel prekašati stare in

izurjene klarinetiste. Leta 1944, ko je celotna hrastniška godba odšla v partizane, je bil med njimi z očetom vred tudi mladi Erno. Oba sta igrala v godbi Glavnega štaba Slovenije.

Takoj po osvoboditvi je mladi klarinetist nadaljeval študije na glasbeni akademiji v Beogradu,

kamor ga je povabil njegov bivši kapelnik. Tu se začelja uspehi Ernesta Ačkuna. Z mojim strkim igranjem je nastopal na akademiji, na mladinskem festivalu v Beogradu pa je dosegel lep uspeh. Leta 1949 je dosegel drugo mesto na tekmovanju reproductivnih umetnikov Jugoslavije, ki je bilo v Ljubljani. V tem času je bil tudi sprejet za drugega klarinetista beograjskega Narodnega gledališča.

Ze naslednje leto je na tekmovanju glasbenih umetnikov Jugoslavije v Beogradu dobil drugo nagrado v močni konkurenci, medtem ko prva nagrada ni bila podeljena. Leta 1953 je z odliko diplomiral na Glasbeni akademiji v Beogradu. Začel je gostovati tudi v tujini in žel uspeh za uspehom, n. pr. na Dunaju in v Švici, kjer je bil v vrsti znanih umetnikov osmi. Postal je tudi prvi klarinetist beograjske filharmonije, kar je eno izmed najlepših priznanj mlademu umetniku.

Njegovi umetniški uspehi so rasli tudi lani. Na mednarodnem tekmovanju v Münchnu je prejel drugo nagrado v izredno kvalitetni konkurenci glasbenih mojstrov, na tekmovanju jugoslovanskih umetnikov pa je dobil edino prvo nagrado. — Trenutno je tovariš Erno Ačkun profesor na Glasbeni šoli v Beogradu, vmes pa se marljivo pripravlja na nadaljnji študij, ki ga namerava opraviti v Parizu.

Vsi ti uspehi kažejo, kaj zmora marljivost in vztrajna volja v učenju, potrjujejo pa nam še, da je mnogo talentov tudi med sinovi naših rudarjev. Mnogi izmed njih igrajo v odličnih rudarskih in delavskih godbah na pihala, posamezniki pa se povzpnejo še višje.

Zato skreno želimo tovarišu Ernu Ačkunu še mnogo uspehov!

Oktet „KREMEN“ je nastopil

V soboto, 29. januarja, je po daljšem odmoru spet nastopil videmski oktet »Kremen« pod vodstvom poirtvovalnega pevovodje tov. Puntarja.

V nabito polni dvorani je oktet zapeel 23 narodnih in umetnih pesmi, ki so jih poslušalci z užitkom poslušali. Poseben aplavz sta želi pesmi Bolen mi čez in Na Kremenu, ki so ju morali na splošno željo ponoviti. Koncert je dobro uspel in potrebno po nudi oktetu materialno pomoč za izpolnitev. Obisk opernih predstav bi temu še mnogo obetajočemu oktetu prav gotovo veljalo koristilo.

Solčna želja je naj bi ne ostali samo pri tej koncertni prireditvi v tej sezoni! —

ljavila ne samo v okraju, temveč tudi izven njega.

V letu 1948 so v društveno življenje posegle precejšnje spremembe. Vsled bolezni je moral opustiti predsedniško mesto tov. Lojze Aysenak, so-ustanovitelj društva in pionir prosvetnega dela. Ne dolgo za njim se je vsled službene preme-stitve v Ljubljano poslovil od LP tov. Milko Skoberne, odlični pevovodja in dirigent orkestra.

V to obdobje sovpada tudi preimenovanje LP v SKUD Bohor Senovo in vključitev godbenega pihala kot sekcije pod enotno društveno upravo. Reorganizacija društva z novimi pravili je predpostavljala poglobitev društvenega dela in več vse strani v zadnje kotečke

